

Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine
Direkcija za vode
11070 Beograd,
Bulevar Umetnosti 2a

PROJEKAT HITNE SANACIJE OD POPLAVA (FERP)

PLAN UPRAVLJANJA ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE za potrebe

Izgradnje sistema za zaštitu od poplava u Novom Pazaru
uključujući regulaciju reke Raške i pritoka za zaštitu
industrijske zone u Novom Pazaru, od Careve ćuprije
nizvodno do granice naselja

FINALNI DOKUMENT
BEOGRAD, oktobar 2015. godine

Sadržaj:

1. PROJEKAT HITNE SANACIJE OD POPLAVA - OPIS	5
1.1. Pozadina projekta	5
1.2. Opis projekta Novi Pazar.....	5
1.2.1. Opis trase (postojeće stanje).....	6
1.2.2. Projektovani koncepti regulacije	12
1.2.3. Pregled građevinskih radova na realizaciji projekta Novi Pazar.....	13
1.2.4. Geotehnički uslovi	14
2. ZAKONSKI I INSTITUCIONALNI OKVIR	14
2.1. Relevantne Institucije	14
2.2. Procedure procene uticaja na životnu sredinu Republike Srbije	15
2.3. Relevantne politike, rešenja, odluke, strategije i smernice.....	15
2.4. Primenljive bezbednosne politike Svetske Banke za zaštitu životne sredine	15
3. POTENCIJALNI UTICAJI NA ŽIVOTNU SREDINU I SOCIJALNO OKRUŽENJE ..	16
3.1. Potencijalni uticaji projekta Novi Pazar na životnu sredinu	17
3.2. Potencijalni socijalni uticaji Projekta Novi Pazar	17
3.2.1. Glavni projekat i eliminacija negativnih socijalnih uticaja projekta	18
3.2.2. Informisanje javnosti i mehanizam žalbe	18
3.2.3. Okvirna Politika Raseljavanja za FERP Projekat	19
3.3. Ostali pozitivni uticaji FERP Projekta.....	19
3.4. Potencijalni negativni uticaji na životnu sredinu i preporučene mere za ublažavanje ovih uticaja.....	20
4. MERE UBLAŽAVANJA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU I AKTIVNOSTI MONITORINGA	21
4.1. Mere ublažavanja uticaja na životnu sredinu	21
4.1.1. Opšte	21
4.1.2. Uticaji na životnu sredinu i odgovarajuće mere ublažavanja uticaja.....	21
Erozija kosina nasipa.....	21
Potencijalno zagađenje vazduha - prašina.....	21
Potencijalna kontaminacija vode	22
Potencijalna kontaminacija zemljišta upotrebe pesticida ili nepravilnog odlaganja otpada...	22
Održavanje mehanizacije i dopuna goriva	22
Bezbednost i zdravlje na radu	23
4.2. Plan ublažavanja uticaja na životnu sredinu FERP projekat NOVI PAZAR.....	25
5. MONITORING	33
5.1. Monitoring Plan FERP pod-projekta NOVI PAZAR	34
6. ODGOVORNOSTI U POGLEDU UPRAVLJANJA ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE	38
6.1. Ekološki odgovorne odredbe ugovora za izvođenje građevinskih radova	38

Buka 23

7. IMPLEMENTACIJA PROJEKTA	39
8. MONITORING I IZVEŠTAVANJE	39
8.1. Monitoring projekta hitne sanacije od poplava (FERP)	39
8.2. Planovi monitoring životne sredine	39
8.3. Izveštavanje	39
8.3.1. Izvođač radova Jedinici za implementaciju projekta (JIP).....	39
8.3.2. Konsultant zadužen za poslove nadzora – Jedinici za implementaciju projekta (JIP)40	
8.3.3. Jedinica za implementaciju projekta (JIP) Ministarstvu poljoprivrede i zaštite životne sredine i Svetskoj Banci, Polugodišnji izveštaj o stanju životne sredine i socijalnim pitanjima40	
9. JAVNA RASPARAVA I JAVNI UVID U PLAN UPRAVLJANJA ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE (PUŽŽS)	41
10. REFERENCE	41

ANEKSI:

Aneks 1: Relevantna nacionalna zakonska regulativa od januara 2015. godine

Aneks 2: Izveštaj o javnom uvidu i javnoj raspravi

Aneks 3: Dokaz o rešenim imovinsko pravnim pitanjima

Skraćenice i akronimi

PUŽS (EIA)	Procena uticaja na životnu sredinu
PUŽŽS (EMP)	Plan upravljanja zaštitom životne sredine
OUŽDS (ESMF)	Okvirni dokument za upravljanje životnom sredinom i društvom
ESSS	Stručnjak za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja
FERP	Projekat hitne sanacije od poplava
IFI	Međunarodne finansijske institucije
MPZŽS (MAEP)	Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine
OP	Operativna politika
JIP (PIU)	Jedinica za implementaciju projekta
PSC	Konsultant projekta zadužen za poslove nadzora
JVP (PWMC)	Javno vodoprivredno preduzeće
SSIP	Plan implementacije za specifično gradilište
WB	Svetska Banka
WMP	Plan upravljanja otpadom

UVOD

Tokom maja 2014. godine, Republika Srbija je pogođena masivnim poplavama izazvanim jakim padavinama koje su dovele do formiranja bujičnih tokova, izlivanja reka preko brana i probijanja nasipa na više mesta, što je sve prouzrokovalo plavljenje većeg dela teritorije Srbije. Poplava je pogodila 49 opština i hiljade hektara obradivog zemljišta.

Ovaj dokument predstavlja Plan upravljanja zaštitom životne sredine (PUZZŠ), koji je sačinjen kako bi se obezbedilo da Projekat hitne sanacije od poplava bude realizovan u skladu sa operativnim politikama Svetske Banke, kao i lokalnim zakonodavstvom vezanim za zaštitu životne sredine. Osnovni cilj ovog Plana za upravljanje zaštitom životne sredine (PUZZŠ) je da bude značajno sredstvo za definisanje potencijalnih ključnih pitanja iz oblasti zaštite životne sredine, socijalnih uticaja koji mogu rezultirati iz projekta, kao i predlaganje mera ublažavanja koje će biti primenjene na najznačajnije uticaje. Plan upravljanja zaštitom životne sredine (PUZZŠ) takođe navodi odgovornosti različitih učesnika u implementaciji projekta. Iako se ne previđaju značajni problemi u smislu uticaja na životnu sredinu (imajući u vidu da je projekat kategorizovan kao ekološka kategorija B u skladu sa Operativnom politikom Svetske Banke za Procenu uticaja na životnu sredinu br. OP/BP 4.01), imajući u vidu činjenicu da su investicije usmerene na sanaciju postojeće nasipske infrastrukture, u okviru ovog Plana upravljanja zaštitom životne sredine se navodi određen broj mera za ublažavanje uticaja na životnu sredinu koje imaju za cilj zaštitu životne sredine i očuvanje postojećeg stanja u životnoj sredini u toku izvođenja građevinskih radova.

1. PROJEKAT HITNE SANACIJE OD POPLAVA - OPIS

1.1. Pozadina projekta

Padavine bez presedana koje su počele početkom, odnosno sredinom maja 2014. godine, izazvale su masivne poplave što je dovelo do proglašavanja vanrednog stanja u Srbiji, 15.05.2014. godine. Jake padavine su prouzrokovale brz i značajan porast vodostaja osam najvećih reka u zapadnoj, jugozapadnoj, centralnoj i istočnoj Srbiji. Bujične poplave su uništile kuće, mostove, delove saobraćajnica, dok su povećani vodostaji reka izazvali plavljenje kako u gradskim, tako i u ruralnim područjima. Ova katastrofa je odnela 51 život, dok je približno 32,000 ljudi evakuisano iz svojih domova, a oko 110,000 domaćinstava je ostalo bez električne energije. Poplave su pogodile oko 1.6 miliona ljudi, ili jednu petinu ukupne populacije koja naseljava 49 opština. S obzirom da su se nepovoljni vremenski uslovi nastavili, to je imalo negativan uticaj kako na žetvu, tako i na energetska infrastrukturu.

Projekat hitne sanacije od poplava je usmeren na prioritetne sektore, navedene u Proceni potreba sanacije, koji uključuju energetiku, poljoprivredu i zaštitu od poplava. Ovaj projekat će pomoći da se premosti nedostatak sredstava u cilju obezbeđivanja kontinuiranog snabdevanja električnom energijom, sprečiti očekivano smanjenje direktne podrške farmerima u pogođenim područjima u situaciji kada je budžet izuzetno opterećen, kao i uticati na jačanje sistema reagovanja u vanrednim situacijama, putem investicija u kritične infrastrukturne objekte za kontrolu i odbranu od poplava.

1.2. Opis projekta Novi Pazar

Kao planska osnova ovog projekta korišćen je Generalni plan Novog Pazara 2020., u daljem tekstu GUP iz 2006. god. Područje GUP-a Novog Pazara pripada slivu reke Raške sa pritokama, od kojih su najvažnije Jošanička reka, Deževa i Banjska (Izbička) reka. Reka Raška je delimično regulisana, na teritoriji grada u dužini oko 5 km. Reke Deževa i Banjska nisu regulisane osim lokalno - u zoni drumskih mostova.

Predmetni pod-projekat zaštite od poplava u reonu Novog Pazara uključuje regulaciju reke Raške i pritoka za zaštitu industrijske zone u Novom Pazaru, od Careve ćuprije nizvodno do granice GUP-a. Predmet ovog projekta jesu regulacije na deonicama sledećih reka:

- **reka Raška** od Careve Ćuprije, nizvodno do granice GUP-a Novi Pazar 2020., na potezu od oko 4300 m;
- leva pritoka - **reka Deževa (Deževska reka)**, od ušća u Rašku, uzvodno do drumskog mosta, i dalje, na ukupnoj dužini od oko 500m;
- desna pritoka – **reka Banjska** (Izbička reka), od ušća u Rašku, uzvodno do drumskog mosta, na potezu od oko 175 m

Zona radova markirana je plavom podebljanom linijom na slici 01.

Na predmetnoj deonici reke Raške uspostavljena je stacionaža za ovaj projekat, koja počinje na nizvodnoj granici GUP-a (km 0+000) i završava se na profilu Careve Ćuprije (km 4+273.85).

Reka Deževa uliva se u Rašku kao njena leva pritoka, na km 2+935 po uspostavljenoj stacionaži. Područje obuhvaćeno projektom prostire se od ušća, uzvodno po postojećoj trasi, na potezu od oko 590m.

Reka Banjska (pominje se i pod imenom Izbička reka) uliva se u Rašku kao njena desna pritoka, na km 2+806 po uspostavljenoj stacionaži. Integralni deo pod-projekta Novi Pazar je deonica reke Banjske od ušća, uzvodno do mosta (km 0+173). Ova sekcija je regulisana u formi trapeznog korita.

Sl. 01: Lokacija projekta, Novi Pazar, markirana zona radova na Raškoj, Deževskoj i Banjskoj reci

1.2.1. Opis trase (postojeće stanje)

Trasa predmetnog FERP pod-projekta podeljena je na 3 sektora (Sl. 02):

- **Sektor 1 (S1)**, na kome će se izvršiti regulacija reke Raške na potezu od Careve čuprije do ušća reke Deževe, u dužini od oko 1,3 km
- **Sektor 2 (S2)**, na kome će se izvršiti sledeći radovi:
  - o regulacija reke Raške na potezu od ušća reke Deževe do ušća Banjske (Izbičke) reke, u dužini od oko 240m,
  - o regulacija Deževske reke u dužini od 500 m
  - o regulacija Banjske (Izbičke) reke u dužini od 200 m
- **Sektor 3 (S3)**, na kome će se izvršiti regulacija reke Raške na potezu od ušća Banjske (Izbičke) reke do granice GUP-a, u dužini od oko 2,7 km

Sektor 1 - Reka Raška, nizvodno od Careve Čuprije do ušća Deževe i Banjske

Deonica reke Raške, kroz grad Novi Pazar ocenjena je kao prvi prioritet za projektovanje i izgradnju sistema za zaštitu od poplava. Tako je još 1980. god. izrađena tehnička dokumentacija, a 1984. god. i izvedena regulacija na potezu od oko 5 km, **uzvodno** od Careve Čuprije. Tokom 1984. god., delimično su izvođeni radovi samo na dva kratka poteza na delu nizvodno od Careve čuprije. U međuvremenu, duž ove deonice, došlo je do nagomilavanja vučenog nanosa, otpadaka i smeća što je značajno smanjilo propusnu moć korita i izazivalo česta plavljenja priobalja i nanošenje velikih šteta.

Posle poplave 2006.god. Grad Novi Pazar je izvršio čišćenje korita od nanosa i otpadnog materijala, približno po projektovanoj trasi iz Glavnog projekta, u širini dna od oko 10m .

Materijal iz iskopa je deponovan na obalama, neposredno duž ivice minor-glavnog korita, preko postojećeg rastinja i panjeva. To je rezultiralo stvaranjem deponija od rečnog šljunkovitog nanosa, humusa, neizvađenih panjeva i smeća.

Prema geodetskim snimanjima (2010.g.), nizvodno od Careve Ćuprije izvedeni su radovi na samo 200 m. Izvedena je samo obloga u minor koritu dok su bankine i kosine major korita neuređene.(Sl.03)

Sl. 02: Podela trase predmetnog pod-projekta na Sektore S1, S2 i S3

Sektor S1 se nalazi nizvodno od već regulisane deonice i predstavlja nastavak regulacije reke Raške kroz gradsko područje Novog Pazara. Kao takva bila je sastavni deo Glavnog projekta iz 1980.god. po kome je izvedena uzvodna regulacija.

Trasa regulacije reke Raške na sektoru S1 nizvodno od Careve Ćuprije do ušća Deževe i Banjske, praktično je definisana već izvedenim iskopom u minor koritu.

Kriterijumi koji su primenjeni na ostalim, neregulisanim deonicama Raške, Deževe i Banjske, koje su predmet ovog projekta, su sledeći:

- trasa regulacije u najvećoj meri prati postojeće rečno korito;
- definisanje ose regulacije se vrši tako da gabariti regulisanog korita, gde god je to moguće, ostanu ili se nađu u pojasu zemljišta javnom – državnom vlasništvu.

Na nizvodnom kraju radovi su izvedeni samo na potezu od pr.72 do pr.77 i to samo na oblaganju leve-konkavne kosine minor korita kamenom oblogom (Sl.04).

Na celoj deonici vršeni su samo delimični iskopi u minor koritu Raške, sa deponovanjem iskopa na obale, duž korita. Na ovaj način je pojas predviđen za major korito sa platformama na obe strane, praktično zatrpan ovim iskopom.

Osnovni princip usvojen kod izbora poprečnog profila regulacije je da se predvidi otvoreno korito (bez nasipa), kako bi se zadržala prirodna funkcija reke kao recipijenta za površinske i podzemne vode iz priobalja i zaleđa.

Sl.03: Reka Raška-nizvodno od Careve Čuprije

Sl. 04: Reka Raška – kraj izvedene regulacije, uzvodno od ušća Deževe

Za stabilizaciju regulacije predviđeni su gabionski pojasevi po celom profilu (minor i major) korita. Princip kod izbora rešenja je da bude ekonomično i da se uklapa u prirodnu sredinu ekološki i u odnosu na postojeći režim drenaže priobalja.

Za deonicu reke Raške nizvodno od Careve Čuprije (S1), princip je da se oblaganje korita vizuelno uklopi u uzvodnu, izgrađenu regulaciju.

Sektor 2 – Reka Raška od ušća Deževske reke do ušća Banjske reke

Prema geodetskim snimanjima (2010.g.), potez reke Raške u zoni ušća Deževe i uzvodno, bio je predmet radova u minor koritu (Sl.05). U Sektoru 2, nizvodno od Deževe do ušća Banjske, **korito Raške je neuređeno**. Razlog je činjenica da ovaj potez reke, sa ušćima ove dve pritoke, nije bio predmet prethodne tehničke dokumentacije.

Reka Banjska je regulisana uzvodno od ušća. Na ušću Banjske u reku Rašku nalazi se objekat na levoj obali Banjske reke (Sl.06 i Sl.07).

Za prelaznu deonicu u zoni ušća Deževe i Banjske (**S2**) princip je da se oblaganje korita vizuelno uklopi u uzvodnu, izgrađenu regulaciju.

Sl. 05: Reka Raška – ušće Deževe (leva obala)

Sl. 06: Reka Raška – ušće Banjske (desna obala)

Sl. 07: Reka Raška – ušće Banjske (desna obala-pogled uzvodno)

Na trasi regulisanog korita reke Raške nema ukrštanja sa infrastrukturnim objektima. Poprečni presek regulisanog korita na ovoj deonici uslovljen je postojanjem ušća Deževe i Banjske kao i stambeno-poslovnim objektom koji se nalazi na desnoj obali Raške. Ovaj stambeno-poslovni objekat tretiran je kao stalna prepreka te je na ovom potezu izvršeno prilagođavanje regulacije samom objektu, sa ciljem da se izbegnu negativni uticaji projekta kako na sam objekat tako i za njegove korisnike. Osiguranje ušća izvršeno je gabionskim pojasevima po dnu i kosinama korita. Kamenim nabačajem preko gabionskih pojaseva izvršeno je uklapanje regulisanog dna Banjske reke u regulisano dno reke Raške. Na ovaj način savladana je denivelacija dna Banjske i dna reke Raške. Hidrauličko oblikovanje ušća imalo je za posledicu pomeranje Banjske reke ka desnoj obali, te je u kombinaciji sa fiksiranjem i stabilizacijom ušća ujedno je rešen i problem osiguranja stambeno-poslovnog objekta na ušću ovih dveju reka.

Sektor 3 - Reka Raška, nizvodno od ušća Deževe i Banjske do granice GUP-a

Na ovom sektoru korito reke Raške je relativno široko, uglavnom plitko, sa obe strane „osigurano“ žilama drveća, uz prisustvo nanosa koje bujice Banjske i Deževe donose i ostavljaju u koritu Raške, što je i prikazano na slici 08.

Na slici 09 prikazana je reka Raška neposredno nizvodno od Ušća Banjske. Karakteristično za ovaj potez reke Raške je formiranje platoa nasipanjem na desnoj obali reke koji se nalaze na koti magistralnog puta Novi Pazar-Raška. Na ovaj način formirani platoi se koriste za komercijalnu upotrebu a reka Raška dobija visoku obalu. Trenutno stanje je takvo da platoi nisu formirani na konstantnoj dužini duž desne obale reke Raške, već postoje prekidi koji omogućavaju izlivanje reke i na desnu obalu. Karakterističan primer za to je baza JP „Putevi Novi Pazar,, koja je često predmet plavljenja Raške (Sl.11). Jedan od problema koji nisu bili predmet ovog projekta su svakako divlje deponije formirane duž čitavog toka reke Raške koje su prikazane na slici 10.

Sl.08: Reka Raška, nizvodno od Banjske, (postojeće stanje)

Sl.09: Reka Raška – nizvodno od Banjske, (formiranje platoa)

Sl.10: Reka Raška, nizvodno od Banjske (trenutno stanje)

Sl.11: Reka Raška, nizvodno od Banjske (baza JP „Putevi Novi Pazar

Sl.12: Reka Raška, nizvodno od Banjske magistralni put Novi Pazar-Raška)

Sl.13: Reka Raška, nizvodno od Banjske, (kraj regulacije)

Reka Deževa

Prema geodetskim snimanjima (2010.g.), potez reke Deževe u zoni ušća Deževe i uzvodno, bio je predmet radova u minor koritu (Sl.14-15). Na slici 16 prikazan je drumski most na magistralnom putu koji predstavlja granicu regulacije. Parking plato ispred Petrove crkve (Sl.17) predstavlja još jedno mesto ugroženo velikim vodama.

Sl.14: Reka Deževa – radovi u koritu

Sl.15: Reka Deževa – radovi u koritu

Sl.16: Deževa – most-granica regulacije

Sl.17: Reka Deževa – Petrova crkva i most

Reka Banjska (Izbička)

Ova deonica je regulisana po Glavnom projektu iz 1980.god. Korito je trapezno, obloženo kamenom oblogom. Širina u dnu je oko 6 m, a nagib kosina je oko 1:1,5. Od promena nastalih od izgradnje ove regulacije, do kraja 2010 registrovane su značajne promene na ušću Banjske u Rašku.

Sl.18: Reka Banjska – nizvodno - prema ušću

Sl.19: Reka Banjska – kraj deonice

Reka Banjska je regulisana uzvodno od ušća. Na ušću Banjske u reku Rašku, kao i uz tok reke Banjske uz levu obalu nalaze se stambeno poslovni objekti, koji su prikazani na slici 18. Kraj predmetne deonice na Banjskoj reci nalazi se kod kolskog mosta prikazanog na slici 19. Mali prosečan proticaj kao i hidraulički nepovoljan ugao uliva Banjske reke u Rašku imao je za posledicu pojavu taloženja nanosa u koritu.

1.2.2. Projektovani koncepti regulacije

Sektor 1 - Reka Raška, nizvodno od Careve Čuprije do ušća Deževe i Banjske

Predviđeno je da se uradi sledeće:

- Utovar i odvoz deponovanog materijala na deponiju na daljinu do 3km.
- Izvršenje preostalih zemljanih radova (iskop i nasipanje) prema profilima iz Glavnog projekta, u podužnom padu od 0,5 %, sa ublažavanjem nagiba kosine major korita sa 1:1 na 1:1,5.
- Izrada nožice od lomljenog kamena od 1m³/m za oslanjanje obloge kosine minor korita.
- Oblaganje samo kosina minor korita kamenom oblogom u cementnom malteru debljine 30 cm, neposredno na filtarskom sloju šljunka debljine 10 cm.
- Fiksiranje korita izradom poprečnih pojaseva od gabiona (1x1m), čije se vidne površine pokrivaju slojem betona debljine oko 10 cm, preko celog profila regulisanog korita.
- Planiranje, humuziranje i zasejavanje trave na bankinama-platformama, kosinama major korita i po kruni major korita (u širini od min 2m, mereno od ivice obale prema branjenom delu).
- Formiranje nizvodne prelazne deonice u dužini od oko 100m, na prelazu iz regulisanog u neregulisano korito.

Na ovoj deonici (**Sektor 1**), od Careve Čuprije Pr.128 – km 1+302.48 (km 4+273,85 po stacionaži za ceo potez regulacije Raške) do ušća Deževe Pr. 72 – km 0+000.00 (km 2+971.37) regulacija reke Raške zadržava karakter gradske, uz određene izmene u odnosu na deonicu uzvodno od Careve Čuprije.

Na potezu nizvodno, tj. na deonici gde je vršen samo iskop i čišćenje korita, ovim glavnim projektom predlaže se regulacija po zadatoj trasi, u podužnom padu od 0,4%, sa dvogubim trapeznim koritom sa ublaženim nagibom kosina major korita 1:1,5. Kosine minor i major korita oblažu se kamenom oblogom, dok su bankine zatravljene.

U pojasu regulacije nalaze se obostrane servisne staze, na koti krune major korita, širine 3,00 m. Staze su prekrivene šljunčanim zastorom. Po unutrašnjoj ivici staze (prema gradu) predviđen je betonski ivičnjak.

Sektor 2 – Reka Raška od ušća Deževske reke do ušća Banjske reke

Na potezu od pr.62 – km 0+000.00 (km 2+734.03) do pr.72 – km 0+237.34 (km 2+971.37) tj. na potezu **Sektora 2**, ušća Deževe i Banjske, ovim projektom predviđena je promena poprečnog profila regulacije r. Raške i uklapanje ušća obe pritoke u novoprojektovanu regulaciju Raške.

Od pr. 68 do pr. 69 predviđena je izgradnja prelazne deonice iz gradske regulacije (dvogubo trapezno korito) u tzv. prigradsku regulaciju (jednostruko trapezno korito). Ušće Deževe se rešava u dvogubom profilu reke Raške sa kotom dna 474,0 mm, dok se ušće Banjske rešava u trapeznom profilu r. Raške sa kotom dna 473,6 mm.

Sektor 3 - Reka Raška, nizvodno od ušća Deževe i Banjske do granice GUP-a

Trasa regulacije prati postojeći tok reke Raške. Na osnovu snimljenog stanja iz 2010. god. Podužni pad regulacije je 4 ‰ na celoj deonici. Regulisano korito je trapezno, sa nagibom kosina 1:1,5. Dno je širine 16m, prirodno – šljunkovito, dok se kosine štite rolovanim kamenom

do visine od 2,2m, a iznad toga se vrši ispuna sitnim kamenom i tucanikom do visine od 3,0m. Ostali deo kosine do krune obale se pokriva humusom i zatravljuje. Projektovana kruna obale je na koti kontrolne računске velike vode $Q_{1\%}$ (dubina 3,5m) sa nadvišenjem do 0,20 m. Po njoj je predviđena servisna staza sa tucaničkim zastorom, u pojasu širine 3,0m, za komunikaciju duž regulisanog toka, održavanje korita i sprovođenje mera u vreme odbrane od poplava.

Reka Deževa

Trasa regulisanog korita u najvećoj meri prati postojeći tok Deževe.

Predviđen je dvogubi trapezni profil koji odgovara gradskom tipu regulacije, dok je jednostruko trapezno korito usvojeno na kraćem potezu, uzvodno od dvogubog korita. Širina u dnu je 7m. Nagibi kosina minor i major korita regulacije su 1 : 1.5. Na levoj obali je predviđen prostor za buduću kejsku saobraćajnicu širine 6m.

Projektom je predviđeno oblaganje regulisanog rečnog korita Deževske reke na sledeći način:

- *Dvogubo korito* - minor korito se oblaže kamenom oblogom u cementnom malteru na tampon sloju od šljunka i peska; šetališta (bankine) major korita se oblažu štampanim betonom na šljunčanoj ili tucaničkoj podlozi; obale major korita su projektovane kao kosine u nagibu 1:1.5 sa reno madracima na podlozi od šljunka i peska.
- *Trapezno korito* - projektovan je jedan karakterističan profil, sa dnom od 7 m, nagibima kosina 1:1.5 i visinom 3.0m.

Najviše promena u novom glavnom projektu je bilo na ušću Deževe u Rašku. Trasa je pomerena tako da se regulisano korito Deževe uklapa u regulisano korito Raške pod hidraulički povoljnim uglom od oko 45°. Ovo pomeranje trebalo bi da se ostvari na prostoru leve obale delimičnim zahvatanjem u parkovsku površinu.

Druga bitna izmena odnosi se na domen regulacije, koji je u ovom projektu ograničen na potez od ušća Deževe, uzvodno do drumskog betonskog mosta na starom putu za Rašku, tj. na dužini od 500m. Uzvodno od mosta reka se reguliše samo na delu gde se radi prelazna deonica za uklapanje u postojeće – neregulisano korito.

Reka Banjska (Izbička)

Predmet ovog projekta je deonica Banjske reke od ušća u Rašku, uzvodno do mosta na početku naselja Banja, na dužini od oko 190m. Desna obala je nasuta, a na levoj obali je izgrađen objekat u koritu Raške i Banjske. Zbog toga je ovim projektom predviđeno novo rešenje ušća Banjske reke usklađeno sa rešenjem regulacije reke Raške i povezano sa regulisanim koritom Banjske, uzvodno od ušća, na dužini od oko 55m.

Ušće je projektovano pod hidraulički povoljnim uglom od oko 45° u odnosu na tok Raške. Zadržan je trapezni profil koji se uklapa u trapezni profil regulacije Raške. Korito se oblaže do računске kote merodavne velike vode, dok se do kote kontrolnog proticaja kosine uređuju na način kako je to predviđeno u koritu Raške.

1.2.3. Pregled građevinskih radova na realizaciji projekta Novi Pazar

The activities to be undertaken as a part of this sub-project will include:

- Pripremni radovi
  1. Organizacija i uređenje gradilišta
  2. Geodetsko obeležavanje
  3. Uklanjanje vegetacije
  4. Uklanjanje postojećih objekata¹

¹ Realizacija projekta ne podrazumeva eksproprijaciju i rušenje postojećih stambenih / poslovnih objekata. Imovinsko pravni odnosi su rešeni pre početka realizacije ovog projekta i nema spornih slučajeva

- Zemljani radovi
  1. Obezbeđenje propusne moći korita
  2. Mašinsko skidanje humusa
  3. Uklanjanje materijala iz korita
  4. Iskop i formiranje novog korita
  5. Nasipanje obale do projektovane kote
  6. Zaštita regulisanog korita
- Zaštita kosina i obala regulisanog korita
  1. Izrada nožice zaštitne obaloutvrde
  2. Izrada zaštitne kamene obloge
- Ostali radovi
  1. Izrada stepeništa
  2. Servisne staze
  3. Izrada šetne staze

1.2.4. Geotehnički uslovi

Obilaskom terena na predmetnoj deonici u rečnom koritu uočava se da je aluvijalna terasa pokrivena slojem zemlje debljine oko 1,0 m, a ispod toga se nalazi šljunak i krupni oblutci kamena. To ukazuje da će se regulisano korito graditi u aluvijalnoj terasi od šljunka, peska i gline, kao što je to bio slučaj na izgrađenim uzvodnim deonicama, na području grada Novog Pazara.

Sa inženjerskogeološkog stanovišta, teren je stabilna sredina za gradnju objekata regulacije. Iskop za regulaciju će biti vršen u tlu III kategorije po GN – 200.

Iz prikupljenog fonda podataka, a u vezi sa geotehničkim uslovima regulacije reke Raške i pritoka Deževske i Banjske reke na razmatranim potezima njihovih tokova može se zaključiti sledeće:

- Teren je izgrađen od gline, peska i šljunka, aluvijalnog porekla.
- Izdanska voda je konstatovana na dubini 0.80 – 2.20 m a ustaljivala se na dubini 0.80 – 1.80 m, što znači da je pod izvesnim hidrostatičkim pritiskom.
- Na više mesta ispitivane deonice prisutne su divlje deponije komunalnog otpada.

2. ZAKONSKI I INSTITUCIONALNI OKVIR

2.1. Relevantne Institucije

Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine (MPZŽS), će biti ključna institucija zadužena za upravljanje aspektima zaštite životne sredine za Projekat hitne sanacije od poplava (FERP), kao i povezane projekte.

U ostalim aspektima zaštite životne sredine vezane za pod-projekte u okviru Projekta hitne sanacije od poplava (FERP), učestvovaće nekoliko relevantnih institucija iz ove oblasti kao što su: Zavod za zaštitu prirode Srbije, Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, kao i javna vodoprivredna preduzeća (JVP) "Srbija Vode", "Beogradvode" i "Vode Vojvodine".

Uprava za agrarna plaćanja Republike Srbije (UAP) sprovodi Program podsticaja za poljoprivrednike. Kako bi se kvalifikovali za podsticaje, poljoprivrednici koji konkurišu za ovaj program moraju imati poljoprivredna gazdinstva registrovana u Registru poljoprivrednih gazdinstava Srbije.

2.2. Procedure procene uticaja na životnu sredinu Republike Srbije

Pitanje procene uticaja na životnu sredinu u zakonodavstvu Republike Srbije reguliše Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu, koji je u potpunosti u skladu sa Direktivom Evropske Unije o proceni uticaja na životnu sredinu (85/337/EEC, 97/11/EC, 2003/35/EC i COM 2009/378). Prema pomenutom zakonu, procena uticaja na životnu sredinu nije neophodna za projekte sanacije i zaštite od poplava, izuzev u slučajevima kada su takvi projekti locirani unutar, ili u blizini zaštićenih područja, bilo da se radi o prirodi ili kulturno-istorijskoj baštini. U takvim slučajevima, nosilac projekta je dužan da Ministarstvu poljoprivrede i zaštite životne sredine (MPŽŽS), podnese "Zahtev za odlučivanje o potrebi procene uticaja projekta na životnu sredinu". U zavisnosti od procene ministarstva o značaju i potencijalnim uticajima projekata na životnu sredinu donosi se odluka da li (ili ne) postoji potreba za primenom delimične, ili potpune procedure procene uticaja na životnu sredinu za relevantni pod-projekat.

Zahtev za mišljenje po pitanju neophodnosti sprovođenja procedure procene uticaja na životnu sredinu za svaki pod-projekat za koji se utvrdi da je lociran blizini, ili u okviru zaštićenih područja (prirode, ili kulturno-istorijske baštine) mora da bude podnet na razmatranje nadležnom na kojoj se realizuje projekat.

2.3. Relevantne politike, rešenja, odluke, strategije i smernice

Pitanje zaštite životne sredine u Republici Srbiji regulišu nekoliko republičkih i regionalnih zakona i uredbi. Važeći propisi iz oblasti životne sredine u Republici Srbiji su dati u Aneksu 1.

Najznačajniji propisi iz ove oblasti su:

- Ustav Republike Srbije ("Sl.glasnik RS" br. 98/06).
- Nacionalna strategija održivog razvoja ("Sl.glasnik RS" br. 72/09, 81/09)
- Zakon o zaštiti životne sredine ("Sl.glasnik RS" br.135/04, 36/09,)
- Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu ("Sl.glasnik RS" br. 135/04)
- Zakon o upravljanju otpadom ("Sl.glasnik RS" br. 36/09)
- Zakon o vodama ("Sl.glasnik RS" br. 30/10, 93/12)
- Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu ("Sl.glasnik RS" br. 101/05)
- Zakon o planiranju i izgradnji ("Sl.glasnik RS" br. 72/09, 81/09)
- Zakon o zaštiti prirode ("Sl.glasnik RS" br. 36/09)
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu ("Sl.glasnik RS" br. 62/06, 41/09)

Propisi doneti na osnovu Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu uključuju sledeće:

- Uredba o utvrđivanju Liste projekata za koje je obavezna procena uticaja na životnu sredinu i Liste projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu ("Sl.glasnik RS" br.114/08)
- Pravilnik o sadržini zahteva o potrebi procene uticaja i sadržini zahteva za određivanje obima i sadržaja studije o proceni uticaja na životnu sredinu ("Sl.glasnik RS" No. 69/05).

2.4. Primenljive bezbednosne politike Svetske Banke za zaštitu životne sredine

Bezbednosne politike relevantne za Projekat Novi Pazar	Da	Ne
Procena uticaja na životnu sredinu OP/BP 4.01	X	
Prirodna staništa OP/BP 4.04		X
Šume OP/BP 4.36		X
Upravljanje štetočinama (i pesticidima) OP 4.09		X
Kulturna baština OP/BP 4.11		X

Lokalno stanovništvo OP/BP 4.10		X
Prinudno raseljavanje OP/BP 4.12	X	
Bezbednost brana OP/BP 4.37		X
Projekti na međunarodnim vodnim putevima OP/BP 7.50		X
Projekti u spornim oblastima OP/BP 7.60		X

3. POTENCIJALNI UTICAJI NA ŽIVOTNU SREDINU I SOCIJALNO OKRUŽENJE

S obzirom da će postojeća infrastruktura, objekti i oprema biti sanirani, rekonstruisani, servisirani i zamenjeni u toku realizacije projekta, uticaji na životnu sredinu će predstavljati posledicu prisustva radne snage i građevinske mehanizacije, kao i prirode građevinskih radova na lokaciji, koji su ograničeni na područje izvođenja građevinskih radova i okolinu.

Izgradnja i rekonstrukcija objekata za zaštitu od poplava neće predstavljati značajan rizik po životnu sredinu. Pored toga, isključivi cilj ovog projekta je unapređenje efikasnosti sistema za odbranu od poplava. U tom smislu, tipovi uticaja na životnu sredinu su ograničeni (odnosno uticaji na životnu sredinu su direktno vezani za aktivnosti sanacije), dok njihov obim ostaje neznatan (lokalizovani uticaji, bez značajnih efekata u toku buduće eksploatacije). Uzimajući u obzir prirodu predloženog projekta, predviđa se da se negativni uticaji na životnu sredinu mogu očekivati isključivo u fazi izvođenja radova. Aspekti bezbednosti i zdravlja na radu su takođe uzeti u obzir. Važno je napomenuti da će se određeni segmenti radova izvoditi u urbanom okruženju, ali i u segmentima životne sredine koji su već pretrpeli značajan uticaj ljudske aktivnosti. U širem smislu, tipovi uticaja na životnu sredinu u fazi izgradnje, mogu biti sledeći:

- **Zagađenje zemljišta i vode:** u toku izvođenja građevinskih radova, prilikom upotrebe građevinske mehanizacije, postoji mogućnost zagađenja zemljišta usled slučajnog izlivanja maziva i goriva iz građevinskih mašina. Pored toga, na području izvođenja građevinskih radova dolazi do akumulacije građevinskog otpada, koji – ukoliko se ne odloži na adekvatan način – može da izazove negativne posledice. Građevinski radovi koji se izvode u rečnom koritu mogu da prouzrokuju privremeno zamućenje vodotoka.
- **Flora i fauna:** građevinski radovi koji se izvode u rečnom koritu, pored privremenog zamućenja vodotoka mogu da imaju negativan uticaj na slatkovodna prirodna staništa. Ne očekuju se uticaji na ostala prirodna staništa.
- **Odlaganje materijala iz iskopa i građevinskog otpada.** U toku radova na sanaciji sistema za odvodnjavanje i kontrolu poplava, obično dolazi do akumuliranja građevinskog otpada (šuta) i viška zemlje.
- **Degradacija terena i erozija zemljišta.** Uticaji na vegetativni pokrivač će biti kratkoročni, lokalizovani i u potpunosti vezani za radove na sanaciji.
- **Uticaji vezani za privremene pristupne puteve i zone rada.** Uspostavljanje privremenih zemljanih puteva za pristup zonama rada, kao i privremenih deponija za odlaganje materijala iz iskopa, može doprineti eroziji zemljišta i degradaciji terena.
- **Buka i vibracije** u toku izvođenja radova i privremeno zagađenje vazduha (prašina) je vezano za transport građevinskih materijala i kamionski saobraćaj. Ovi uticaji nastaju u toku izvođenja građevinskih radova na sanaciji i imaće kratkoročni efekat. Efekti uključuju prašinu nastalu usled aktivnosti izvođenja radova, buku u toku iskopa rovova, potencijalne vibracije usled rada teške mehanizacije, povećan obim saobraćaja na nekim delovima puteva, i dr.
- **Bezbednosni rizici izvođenja građevinskih radova.** Ne očekuju se značajni rizici u toku izvođenja radova predloženih projektnih elemenata, sve dok se poštuje adekvatna praksa izvođenja radova i primenjuju bezbednosne procedure.
- **Uticaj na kulturno-istorijske i arheološke spomenike.** Ne očekuje se pronalaženje arheoloških ili kulturno-istorijskih lokacija u toku implementacije projekta, s obzirom da se

najznačajniji radovi na rehabilitaciji postojećih sistema odvijaju na mestima gde su i ranije vršena iskopavanja, a nisu prijavljena nikakva otkrića.

3.1. Potencijalni uticaji projekta Novi Pazar na životnu sredinu

U suštini, na predmetnom projektu svi negativni uticaji na životnu sredinu u fazi izvođenja radova su privremeni i mogu se ublažiti primenom dobre građevinske prakse.

Ne očekuju se značajni negativni uticaji na prirodnu životnu sredinu u fazi eksploatacije. Nasuprot, smatra se da će uticaji na životnu sredinu u fazi eksploatacije biti izuzetno pozitivni, s obzirom da ovaj projekat ima za cilj prevenciju rizika po životnu sredinu, ljude i njihovu imovinu.

Izgradnja objekata za zaštitu od poplava se zasniva na regulaciji obala; odnosno ima za cilj prevenciju plavljenja relativno malih područja u gradskim zonama i na relativno malim dubinama. U tom smislu, količina zadržane vode, koja potencijalno može da dovede do prirodnog usporavanja rečnog talasa je zanemarljiva u poređenju sa veličinom vodnog talasa, te je tom smislu nizvodni uticaj na druge korisnike je takođe zanemarljiv.

Uticaji projekta na životnu sredinu u svim njegovim fazama su dati u narednoj tabeli:

Faza	Tip uticaja
Faza izvođenja radova	Kontaminacija i erozija zemljišta Emisije prašine Buka Zagađenje zemljišta i vazduha Uticaj na akvatički eko-sistem Degradacija priobalne vegetacije izazvane izvođenjem radova Rizik po ljude i/ili životinje zbog neograđenog, ili neobeleženog gradilišta. Rizik po bezbednost i zdravlje na radu, radnika na usled potencijalne pojave klizišta.
Faza eksploatacije	Neznatan uticaj na životnu sredinu na projektnoj lokaciji Pozitivan uticaj u smislu prevencije rizika po životnu sredinu, ljude i imovinu
Nivo negativnog uticaja	Minimalan uz primenu mera ublažavanja

3.2. Potencijalni socijalni uticaji Projekta Novi Pazar

Tokom pripreme projekta, na određenim lokacijama biće potrebno sprovesti postupak eksproprijacije zemljišta. Ipak, mora se naglasiti da neće biti slučajeva ekonomsko / fizičkog raseljavanja.

Od ukupno 84 katastarske parcele koje su već formirane, prema Projektu, bilo je neophodno izvršiti eksproprijaciju 24 katastarske parcele koje su bile u vlasništvu privatnih lica. Gradsko pravobranilaštvo je u skladu sa Zakonom podnelo predloge za eksproprijaciju Odeljenju za imovinsko-pravne poslove, koje je donelo rešenja o eksproprijaciji, kojima se prenosi svojina na tim parcelama u korist Grada Novog Pazara, čime smo rešili imovinsko-pravne odnose sa vlasnicima.

Gradsko pravobranilaštvo Grada Novog Pazara je dana 12.06.2015 godine Odeljenju za imovinsko pravne poslove podnelo 18 predloga za eksproprijaciju i prenos u javnu svojina u korist Grada Novog Pazara radi realizacije Projekta hitnih radova za zaštitu naselja i industrijske zone u Novom Pazaru od poplava. Ovim predlozima obuhvaćene su 24 parcele, od kojih su 23 u vlasništvu fizičkih lica, a na jednoj parceli je pravo korišćenja imao „Polet“ D.O.O. Novi Pazar. Pravo korišćenja na toj parceli ima Grad Novi Pazar.

Odeljenju za imovinsko pravne poslove je provelo postupak eksproprijacije, saslušalo vlasnike, odnosno korisnika navedenih parcela i donelo 18 rešenja, od čega 17 rešenja o eksproprijaciji i 1 rešenje o prenošenju prava korišćenja sa „Poleta“ D.O.O. Novi Pazar na Grad Novi Pazar. Detalji su prezentovani u Aneksu 3 ovog EMP dokumenta.

Donošenjem ovih rešenja postupak eksproprijacije, pokrenut predlogom Gradskog pravobranioca je u celosti završen.

Tokom pripreme projekta, sa ciljem da se izbegnu i umanje negativni uticaji projekta na socijalno okruženje, pismena Saglasnost privatnog vlasnika „G-dina Lađar Adisa iz Novog Pazara je pribavljena i potpisana 26. avgusta 2015. godine. Ovim dokumentom dozvoljeno je izabranom izvođaču radova da privremeno koristi pojedine delove parcela u privatnom vlasništvu gospodina Lađar Adisa (katastarske parcele : 389/4, 391/3, 392/2, 393, 394, 395, 396 i 397 KO Požežina) za privremen smeštaj građevinskih mašina na tom zemljištu. Kopija potpisane saglasnosti je priložena u Aneksu 3 ovog EMP dokumenta.

Pošto projekat ovim aktivira operativnu politiku OP 4.12. Prinudno raseljavanje (u vidu privremenog zaposedanja zemljišta koje je u privatnom vlasništvu) projekat je usaglašen sa odredbama RPF dokumenta kako bi se stvorili preduslovi za nesmetano sprovođenje projekta. Izrada Skraćenog Akcionog Plana raseljavanja (ARAP) je u toku i biće okončana i odobrena od strane Banke pre početka radova na projektu.

Na trasi regulisanog korita reke Raške nema ukrštanja sa infrastrukturnim objektima. Operativna politika Svetske Banke OP 4.12 (Prinudno Raseljavanje) jeste aktivirana na ovom pod-projektu zato što postoji eksproprijacija privatnog poljoprivrednog zemljišta i relociranje privatno izgrađenih objekata u blizini reke.

Projekat će biti izveden u okviru originalno planirane lokacije, u skladu sa Generalnim planom Novog Pazara 2020., u daljem tekstu GUP iz 2006. god.

Tokom implementacije projekta neće doći do prinudnog raseljavanja koje podrazumeva i fizičko premeštanje (relokaciju ili gubitak krova nad glavom). Detalji u vezi sa eksproprijacijom privatnog poljoprivrednog zemljišta i relokacijom ili kompenzacijom objekata sagrađenih u blizini reke biće obrađeni u odvojenom posebnom Skraćenom Akcionom Planu Raseljavanja (ARAP). Priprema i objavljivanje ARAP je obavezni deo pripreme projekta i planirano je da ova aktivnost bude okončana pre potpisivanja ugovora sa Izvođačem radova. ARAP dokument je potreban i biće pripremljen od strane PIT-a tokom oktobra 2015. godine i biće zasebno objavljen pre početka radova na projektu.

3.2.1. Glavni projekat i eliminacija negativnih socijalnih uticaja projekta

Tokom projektovanja Projektant je razmatrao sve izvodljive projektne alternative u cilju izbegavanja fizičko ili ekonomsko raseljavanje lica u projektnom okruženju, uz istovremeno balansiranje ekoloških, socijalnih i ekonomskih troškova i benefita.

Stambeno-poslovni objekat koji se nalazi na ušću Banjske u Raške tretiran je kao stalna prepreka te je na ovom potezu izvršeno prilagođavanje regulacije samom objektu, sa ciljem da se izbegnu negativni uticaji projekta kako na sam objekat tako i za njegove korisnike. Osiguranje ušća izvršeno je gabionskim pojasevima po dnu i kosinama korita. Kamenim nabačajem preko gabionskih pojaseva izvršeno uklapanje regulisanog dna Banjske reke u regulisano dno reke Raške. Na ovaj način savladana je denivelacija dna Banjske i dna reke Raške. Hidrauličko oblikovanje ušća imalo je za posledicu pomeranje Banjske reke ka desnoj obali, te je u kombinaciji sa fiksiranjem i stabilizacijom ušća ujedno je rešen i problem osiguranja stambeno-poslovnog objekta na ušću ovih dveju reka.

3.2.2. Informisanje javnosti i mehanizam žalbe

Pre nego što otpočnu radovi na realizaciji projekta, ljudi koji žive u neposrednoj blizini radova biće informisani o: prirodi radova, trajanju i kontakt informacijama u slučaju da imaju bilo kakva pitanja ili zabrinutost u vezi sa projektom.

Žalbeni mehanizam je uspostavljen na projektu. Uspostavljen je od strane Klijenta sa ciljem da se blagovremeno notiraju i analiziraju određeni specifični problemi koji mogu nastati u vezi sa

mogućom kompenzacijom ili relokacijom, na koje pažnju mogu skrenuti stanovnici Novog Pazara i okolnih naselja koji će se naći izloženi uticajima ovog pod-projekta. Izveštaj o pristiglim žalbama kao i opis preduzetih mera kojima su žalbe rešene biće javno dostupni zainteresovanoj javnosti.

Nosilac projekta će se pobrinuti da tokom implementacije projekta ljudi koji su neposredno pogođeni projektom, naročito oni koji žive u neposrednoj blizini radova dobijaju informacije na dnevnoj bazi, kao i da takođe imaju pristup kontakt osobi da izraze bilo kakva pitanja ili pritužbe u vezi sa projektom.

Pre početka izgradnje nosilac projekta / tim za implementaciju projekta treba da:

- Podeli direktno ugroženim osobama informativnu brošuru, na jednoj strani, sa sledećim informacijama: (i) cilj, priroda i obim projekta; (ii) trajanje predloženih projektnih aktivnosti i radnog vremena; (iii) potencijalne rizike (npr klizišta) i uticaje na te osobe, kao i predviđene mere zaštite, i (iv) kontakt informacije u vezi osobe koja je od strane izvođača imenovana da prosledi zainteresovanim dodatne projektne informacije, odnosno primi njihove primedbe, sugestije i pritužbe.
- Na radnom mestu treba da postoji vidljiv znak (tabla) sa imenom projekta, planiranim trajanjem i kontakt informacijama.

Ispod je kratak opis postupka i odgovornosti za prijem, obradu i reagovanje na primedbe i žalbe javnosti u vezi sa projektom:

- primedbe i žalbe mogu biti primljene direktno od strane izvođača radova na gradilištu ili od strane Opštine putem kontakt informacija koje ona pruža javnosti. Mora se napomenuti da je Opština dužna da odgovori na bilo koji zahtev za komunikaciju u vezi sa projektom.
- Takve primedbe se zapisuju u "dnevnik primedbi" moraju biti čuvane od strane opštine i osoba zaduženih za komunikaciju (usmenu ili pismenu), uz izdavanje potvrde podnosiocu o prijemu njegove / njene primedbe / žalbe
- Pritužba treba da se obradi i odgovori u ne više od 15 dana.
- Odgovor na primedbe, kao i svaka korektivna akcija preduzeta u tom cilju, moraju biti registrovani u "dnevniku primedbi"

3.2.3. Okvirna Politika Raseljavanja za FERP Projekat²

Okvirna Politika Raseljavanja je izrađena kao integralni deo projektne dokumentacije FERP projekta. Ona opisuje politike, procedure i procese koji će biti primenjeni tokom implementacije projekta sa ciljem da se ublaže negativni socijalni uticaji projekta nastali od projektnih aktivnosti prema osobama koje su izložene ovim uticajima, bez obzira da li se radi o legalnim vlasnicima poseda, a čija se zemlja/imanje, komercijalna aktivnost ili lokacija eksproprišu u cilju realizacije predmetnog FERP pod-projekta.

3.3. Ostali pozitivni uticaji FERP Projekta

Sanacija infrastrukture i objekata oštećenih u poplavama će dovesti do poboljšanja u socijalnoj, zdravstvenoj i ekonomskoj sferi, kao i pozitivno uticati na stanovništvo i lokalne zajednice u Novom Pazaru i okolini. Iskustva sa sličnih projekata pokazuju da će ovaj projekat doneti mnoge pozitivne socijalne efekte kroz stvaranje uslova za porast standarda stanovništva u skoro svim oblastima (obrazovanje, zaštita zdravlja, novo zapošljavanje).

U slučaju nezaposlenosti i siromaštva u projektnom području, resursi radne snage neće biti redukovani. Ukoliko se neki od nezaposlenih zaposle, ili ukoliko novo zapošljavanje bude uticalo na nivo nezaposlenosti, projekat će stvoriti pozitivne socijalne efekte u smislu smanjenja socijalnih davanja, odnosno pomoći nezaposlenima. Takav je slučaj i sa projektom hitne sanacije od poplava.

² RPF za FERP je dostupan na

[http://www.rdvode.gov.rs/doc/RPF%20SERBIA%20FERP%20\(rev%20%20WB%20March%203_2015\)%20final%2003.03.pdf](http://www.rdvode.gov.rs/doc/RPF%20SERBIA%20FERP%20(rev%20%20WB%20March%203_2015)%20final%2003.03.pdf)

3.4. Potencijalni negativni uticaji na životnu sredinu i preporučene mere za ublažavanje ovih uticaja

Sumarni prikaz ključnih uticaja na životnu sredinu u fazi izvođenja radova i preporučene mere za ublažavanje ovih uticaja su dati u narednoj tabeli:

Uticaj	Nivo	Komentar
Uticaji na korišćenje zemljišta/naselja	srednji	Biće manje eksproprijacije zemljišta i izmeštanja manjih objekata pa je iz tih razloga WB OP 4.12 važeća na ovom projektu. Jedinica za implementaciju projekta će pripremiti Skraćeni Akcioni plan raseljavanja (ARAP) u skladu sa OP 4.12 i RPF dokumentom za FERP projekat. Dodatno, privremeno zauzimanje privatnog zemljišta je mogući socijalni uticaj ovog projekta. Adekvatne mere ublažavanja i kompenzacije su predviđene saglasno ARAP dokumentu, zajedno sa merama propisanim u okviru ovog EMP dokumenta.
Površinske i podzemne vode	nizak	Zbog niskog nivoa drenažnih voda koje potencijalno mogu biti ispuštene u reku Rašku, Deževu i Banjsku, posledični uticaj koji se očekuje je minimalan, ili zanemarljiv. Nepravilno odlaganje iskopanog materijala i građevinskog otpada može negativno uticati na kvalitet površinskih i podzemnih voda
Kvalitet vazduha	nizak	Privremeni uticaj. Može doći do privremenog umerenog pada kvaliteta vazduha na lokalnom nivou, zbog prašine prouzrokovane saobraćanjem građevinske mehanizacije i povišenog nivoa azot oksida (NOx) i sumpor oksida (SOx), zbog izduvnih gasova građevinske mehanizacije. Uticaj može biti ublažen primenom opštih mera za ublažavanje uticaja na životnu sredinu (GEMM).
Flora i fauna (zaštićena područja i vrste)	nizak	U toku izvođenja radova može da dođe do minimalnih gubitka ili oštećenja vegetacije, gubitka, oštećenja ili poremećaja sistema faune. Uticaj može biti ograničen ili ublažen primenom opštih mera za ublažavanje uticaja na životnu sredinu (GEMM). Neće biti negativnih uticaja na zaštićena područja usled prirode radova.
Buka i vibracije	nizak	Isključivo ograničen privremen uticaj u toku faze sanacije. Mere za ublažavanje uticaja u formi paravana za ublažavanje buke, koji će biti postavljeni u slučajevima kada prilagođavanjem dinamike radova nisu postignuti željeni rezultati. Uticaj može biti ublažen primenom opštih mera za ublažavanje uticaja na životnu sredinu (GEMM).
Kvalitet zemljišta	nizak	Kontaminacija zemljišta može nastati usled: oticanja refulisanih materijala i izlivanja opasnih i toksičnih hemikalija. Uticaj može biti ublažen primenom opštih mera za ublažavanje uticaja na životnu sredinu (GEMM).
Gubitak površinskog sloja zemljišta	nizak / zanemarljiv	Gubitak površinskog sloja zemljišta zbog upotrebe privremenih pristupnih puteva i zona radova, vizuelna degradacija područja

Uticaј	Nivo	Komentar
Otpad	nizak	Opasnost po zdravlje i negativni uticaji na životnu sredinu mogu nastati usled neadekvatne prakse upravljanja otpadom. Uticaj može biti ublažen primenom opštih mera za ublažavanje uticaja na životnu sredinu (GEMM).
Kulturna i religijska pitanja,	nizak / zanemarljivi	Ukoliko nisu adekvatno organizovane, redovne aktivnosti na sanaciji mogu da dovedu do poremećaja na kulturno – istorijskim i sakralnim lokacijama. Uticaj može biti ublažen primenom mera propisanih u EMP dokumentu
Kumulativni uticaji i dr.	srednji/ umeren	Privremeni, radovi na sanaciji mogu da dovedu do povećanja nivoa buke i koncentracije zagađivača u vazduhu, isključivo u toku radova.
Bezbednost na radu	nizak	Radnici mogu biti izloženi negativnim uticajima projekta zbog opasnosti u njihovom radnom okruženju: veoma velika buka, prašina, ne bezbedno kretanje mehanizacije, itd.

4. MERE UBLAŽAVANJA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU I AKTIVNOSTI MONITORINGA

Stručnjak za zaštitu životne sredine i bezbednosne politike je dužan da pripremi Plan upravljanja zaštitom životne sredine (PUŽŽS) za svaki pod-projekat u okviru Projekta hitne sanacije od poplava (FERP). Plan upravljanja zaštitom životne sredine može da bude priređen kao deo Glavnog projekta, ali može da bude i poseban dokument. PUŽŽS obezbeđuje uključivanje relevantnih faktora životne sredine u celokupan dizajn projekta i pomaže identifikovanju veza sa drugim bezbednosnim politikama vezanim za projekat.

4.1. Mere ublažavanja uticaja na životnu sredinu

4.1.1. Opšte

Detalji u ovom odeljku opisuju potencijalne uticaje na životnu sredinu predmetnog pod-projekata u okviru Projekta hitne sanacije od poplava (FERP).

4.1.2. Uticaji na životnu sredinu i odgovarajuće mere ublažavanja uticaja

Erozija kosina nasipa

Uticaj – Zemljani radovi i projektne aktivnosti mogu da prouzrokuju negativne uticaje u smislu erozije kosina nasipa, pojave prašine, buke, vibracija i uznemiravanja lokalnog stanovništva.

Mere ublažavanja – Iskop i/ili popunjavanje će biti izvedeni na takav način da kosina nasipa bude u okviru kolskog prelaza i na taj način ne prouzrokuje problem sa oticanjem. Izvođač radova će primeniti mere kontrole erozije, kao što su zatravljanje poremećenih područja i postavljanje obloga (cerada). Izvođač radova će stabilizovati očišćena područja koja nisu korišćena za sanaciju sađenjem vegetacije, ili adekvatnim tretmanom terena, najranije moguće nakon završetka radova.

Potencijalno zagađenje vazduha - prašina

Uticaj – Potencijalni izvori zagađenja vazduha mogu biti prašina nastala usled aktivnosti održavanja, saobraćaja građevinske mehanizacije, kao i drugih izvora. Radovi na sanaciji uključuju lomljenje, kopanje, razbijanje, transport i odlaganje malih količina suvih materijala. U tom smislu, na lokalnom nivou može da dođe do umerenog i privremenog pada kvaliteta vazduha kao rezultat pojave prašine nastale usled saobraćanja građevinske mehanizacije i povišenih nivoa azot oksida (NOx) i sumpor oksida (SOx), zbog izduvnih gasova građevinske mehanizacije. Prašina se može zadržati na vegetaciji, usevima, objektima i zgradama.

Mere ublažavanja – Prskanje vodom je osnovni metod kontrole prašine. U svakom slučaju, dodavanje vode materijalima za ispunu je neophodno u toku radova na sanaciji.

Potencijalna kontaminacija vode

Uticaj – U toku implementacije projekta može doći do kontaminacije vode usled oticanja efluenta sa gradilišta, izlivanja na lokacijama za servisiranje mehanizacije, kao i sanitarnih otpadnih voda iz objekata za smeštaj radnika na gradilištu. Potencijalna zagađenja u toku eksploatacije objekata su uglavnom ograničena na accidente. U tom slučaju primeniće se procedure za aktivnosti koje treba preduzeti u incidentnim situacijama definisane od strane Ministarstva unutrašnjih poslova, kao i Zakonom o vodama.

Mere ublažavanja – Do izlivanja goriva i maziva na gradilištu može doći u toku održavanja, ili pranja mehanizacije i vozila. U toku redovnih radnih operacija, ovaj deo gradilišta treba da bude opremljen gravitacionim separatorom masti i ulja odgovarajućeg kapaciteta. Ukoliko ipak dođe do izlivanja, kako bi ublažio problem, izvođač radova treba da upotrebi apsorbujuće materijale kao što su apsorbujuće prostirke/tkanine ili pesak, u cilju uklanjanja kontaminiranog zemljišta i njegovog kasnijeg odlaganja na odobrenu lokaciju u skladu sa Zakonom o vodama.

Potencijalna kontaminacija zemljišta upotrebe pesticida ili nepravilnog odlaganja otpada

Uticaj – Potencijalna kontaminacija zemljišta usled povećane upotrebe pesticida u toku implementacije Programa podsticaja poljoprivrednicima (FERP – komponenta 2).

Mere ublažavanja – Primena **Integrisanog pristupa upravljanju i kontroli štetočina** (IPM) je obavezna u toku realizacije projekta. Neophodno je obezbediti adekvatan izbor pesticida i njihovu bezbednu upotrebu prema potrebama projekta, a u skladu sa Bezbednosnom politikom Svetske Banke OP 4.09 – Upravljanje štetočinama (i pesticidima). Izbegavati upotrebu pesticida koji spadaju u klase IA, IB ili II, po klasifikaciji Svetske zdravstvene organizacije (SZO).

Uticaj – Potencijalna kontaminacija zemljišta i vodotoka kao rezultat neadekvatnog odlaganja tečnog i čvrstog otpada, nastalog kao rezultat aktivnosti na sanaciji.

Mere ublažavanja – Mera ublažavanja koju treba preduzeti kako bi se izbegla kontaminacija zemljišta i vodotoka je odlaganje otpadnih materijala na adekvatan način i na odgovarajućim lokacijama. Inertni otpad delom može biti iskorišćen kao materijal za ispunu.

Izvođač radova je dužan da pripremi Plan upravljanja otpadom za potrebe projekta. Mere ublažavanja uticaja na životnu sredinu treba, između ostalog, da uključe sledeće obaveze izvođača radova:

- da locira deponiju/lokaciju za odlaganje otpada na udaljenosti od najmanje 500 m od naseljenog područja, kako lokalno stanovništvo u Novom Pazaru i okolnim naseljima ne bi bilo izloženo neprijatnim mirisima koji nastaju usled anaerobnog razlaganja otpada na deponijama. Lokacija za odlaganje otpada treba da bude ograđena, uključujući sadnju drveća, kako bi se sprečio ulazak dece na istu. Sav čvrst otpad treba da bude prikupljen, uklonjen sa gradilišta i odložen na odobrenim lokacijama za odlaganje otpada.
- U slučaju da se goriva i maziva skladište za ponovnu upotrebu u jamama sa oblogom od najmanje 60cm, treba voditi računa da jama bude locirana na najnižem delu gradilišta i udaljena od naseljenog područja.
- U slučaju popunjavanja ravničarskih terena otpadom, potrebno je obezbediti da njihov nivo bude u ravni sa okolnim terenom. U ovom slučaju treba se uveriti da se ovaj ravničarski teren ne koristi za sakupljanje kišnice.

Održavanje mehanizacije i dopuna goriva

Uticaj - održavanje opreme i dopuna goriva mogu da izazovu kontaminaciju zemljišta i vodotoka, uključujući i podzemne vode, u slučaju neadekvatnog i nemarnog postupanja sa gorivom, mazivima i dr.

Mere ublažavanja - U cilju izbegavanja štetnih uticaja na prirodnu sredinu, važno je obezbediti pravilno postupanje sa mazivima, gorivom i rastvaračima prilikom servisiranja opreme.

Bezbednost i zdravlje na radu

Uticaji – Građevinski radnici mogu biti izloženi negativnim uticajima usled opasnog radnog okruženja, što uključuje visok nivo buke, prašinu, kao i nebezbedan saobraćaj građevinske mehanizacije i dr.

Mere ublažavanja – Izvođač radova će informisati svoje radnike o merama bezbednosti i zdravlja na radu i zahtevati od njih da koriste ličnu zaštitnu opremu, koju je izvođač obezbedio. Izvođač radova je takođe dužan da se postara da su operatori teške i opasne građevinske mehanizacije adekvatno obučeni, da imaju dozvole za upravljanje ovom opremom, kao i da su osigurani. Izvođač radova je takođe dužan da obezbedi prostorije za pružanje prve pomoći, brzu intervenciju od strane lica koja su obučena za pružanje prve pomoći, kao i hitan medicinski transport do najbliže bolnice, ili stanice hitne pomoći.

Buka

Uticaj – Buka prouzrokovana radovima na rekonstrukciji će predstavljati isključivo privremeni uticaj. Iako privremen i u velikoj meri umeren, uticaj buke u naseljenim područjima može negativno da utiče na zdravlje ljudi, ako se ne preduzmu mere za njegovo ublažavanje.

Mere ublažavanja – U osetljivim područjima (škole, parkovi prirode, bolnice), izvođač radova će se sa posebnom pažnjom odnositi prema emisijama buke, uz striktno poštovanje Plana za upravljanje zaštitom životne sredine (PUZZS). U slučaju buke sa emisijama iznad dozvoljenog nivoa, potrebno je razmotriti upotrebu privremenih zvučnih barijera i adekvatnih mera za ublažavanje uticaja. Potrebno je preduzeti odgovarajuće aktivnosti u cilju podizanja nivoa svesti kao i administrativne mere, kako bi se obezbedilo propisno održavanje vozila. U slučaju da nivo buke pređe dozvoljene vrednosti za osetljiva područja, izvođač radova treba da postavi privremene barijere u cilju sprečavanja širenja buke.

Na osnovu preliminarnih procena, ključne mere za ublažavanje uticaja na životnu sredinu predložene u okviru ovog Plana za upravljanje životnom sredinom (PUZZS) su sledeće:

- Identifikacija i lociranje na projektnim planovima svih osetljivih prirodnih resursa na projektnom području, uključujući, ali ne ograničavajući se na delove prirodnog habitata, kolonije ptica, močvarna područja, jedinstvene biljne zajednice i dr. (uz konsultaciju sa nadležnim lokalnim organima za zaštitu prirode).
- Identifikovanje lokalnih pristupnih puteva kroz i oko kultivisanog zemljišta i pašnjaka.
- Minimiziranje zahteva za privremenim ili stalnim modifikacijama zemljišta izvan zone nasipa (zone eksproprijacije nasipa).
- Refulisanje materijala za nasip može se izvoditi samo u prethodno određenim plovim kanalima u cilju svođenja uništavanja ribljeg habitata na minimum.
- Obezbeđenje zona privremene akumulacije otpada tako da ne može doći do oštećenja vegetacionog pokrivača i drugih elemenata životne sredine.
- Transport i odlaganje betonskog otpada nastalog u toku izvođenja radova, šteta i viška zemlje iz iskopa na odobrenim lokacijama, deponijama/odlagalištima za otpad.
- Pažljivo određivanje trasa pristupnih puteva/zone rada u cilju sprečavanja njihovog proširenja.
- Sanacija lokacija na kojima su se nalazili pristupni putevi i zona rada nakon završetka izvođenja građevinskih radova (obrađivanje zemljišta specijalizovanom mehanizacijom, planiranje zemljišta, humusiranje, i dr.).
- Korišćenje zatvorenih/pokrivenih kamiona za transport građevinskih materijala.
- Čišćenje okolnog područja od prašine prskanjem vodom, odnošenje viška materijala i čišćenje gradilišta nakon završetka građevinskih radova.
- Vraćanje terena u stanje približno prvobitnom, nakon završetka građevinskih i radova na sanaciji.
- Preduzimanje odgovarajućih mera zaštite (uspostavljanje zaštićenih zona, zaobilazanje ovih područja u toku transportnih i drugih aktivnosti).

- Momentalan prekid radova ukoliko se u toku zemljanih radova naiđe na spomenike od istorijskog i kulturnog značaja, kao i dostavljanje relevantnih informacija Republičkom zavodu za zaštitu spomenika kulture.
- Sprovođenje inspekcija gradilišta u toku izvođenja građevinskih i radova na sanaciji, na polovini i završetku implementacije projekta.

Pre početka radova od izvođača će se tražiti da pripreme i podnesu na odobrenje Planove implementacije za specifično gradilište koji će se sastojati od sledećeg:

- Plan upravljanja otpadnim vodama
- Plan skladištenja goriva i maziva
- Plan upravljanja radovima u rečnom koritu
- Plan upravljanja gradilištem
- Plan pošumljavanja
- Plan za vanredne situacije

U sledećoj tabeli je dat pregled Plana za ublažavanje negativnih uticaja na životnu sredinu za projekat Novi Pazar u okviru Projekta hitne sanacije od poplava (FERP), koji predstavlja svojevrsnu kontrolnu listu kako bi se obezbedilo da relevantne mere za ublažavanje negativnih uticaja na životnu sredinu budu primenjene u adekvatnim fazama sprovođenja projekta.

4.2. Plan ublažavanja uticaja na životnu sredinu FERP projekat NOVI PAZAR

Faza	Problem/uticaj aktivnosti	Mere za ublažavanje uticaja	Troškovi		Institucionalna odgovornost		Napomene
			Planiranje	Implementacija	Planiranje	Implementacija	
Planiranje/ projektovanje	Obezbediti poštovanje relevantnih propisa vezanih za izvođenje radova na terenu.	Pribaviti građevinske dozvole, obezbediti smernice za upravljanje vodama, ako se pod-projekti izvedu u blizini površinskih vodotoka.	nije primenljivo	nije primenljivo	Firma koja konkuriše za projekat	Firma koja konkuriše za projekat	
Planiranje/ projektovanje	Potencijalna oštećenja infrastrukture i objekata, posebno podzemnih instalacija (vodovod, kanalizacija i dr.), što može da stvori prepreke u isporuci ovih usluga potrošačima.	Precizno locirati pozicije infrastrukturnih objekata i podzemnih instalacija u zoni radova u saradnji sa relevantnim institucijama na svim nivoima.	nije primenljivo	nije primenljivo	Projektant	U saradnji sa projektantima i predstavnicima relevantnih institucija lokalne uprave	
Planiranje/ projektovanje	Povećana mogućnost zapošljavanja i generisanje prihoda lokalnoj zajednici.	Prilikom zapošljavanja, dati prioritet kvalifikovanoj lokalnoj radnoj snazi.	nije primenljivo	nije primenljivo	Firma koja konkuriše za projekat	Izvođač radova	Problemi treba da budu regulisani kroz tendersku dokumentaciju
Rehabilitacija/ Rekonstrukcija/ Popravka	Isporuka materijala	Koristiti postojeće kamenolome i lokalne baze za isporuku asfalta i betona. Za ostale materijale koristiti licencirane dobavljače.	nije primenljivo	nije primenljivo	Izvođač radova	Izvođač radova	Pozajmišta iz koga se snabdeva materijalima, asfaltne i betonske baze moraju da imaju odgovarajuće ekološke dozvole
Rehabilitacija/ Rekonstrukcija/ Popravka	Transport materijala	Koristiti kamione sa ceradama i specijalizovana vozila u zavisnosti od tipa materijala.	nije primenljivo	nije primenljivo	Izvođač radova	Izvođač radova	Prilikom transporta materijala, vozači treba da poštuju ograničenja brzine
Rehabilitacija/ Rekonstrukcija/ Popravka	Degradacija vegetacionog pokrivača	Izvršiti zatravljanje i obnavljanje vegetacije. Primeniti mere dobre građevinske prakse	nije primenljivo	nije primenljivo	Izvođač radova	Izvođač radova	Problemi treba da budu regulisani kroz ugovor za izvođenje radova.

Faza	Problem/uticaj aktivnosti	Mere za ublažavanje uticaja	Troškovi		Institucionalna odgovornost		Napomene
			Planiranje	Implementacija	Planiranje	Implementacija	
Sanacija/ rekonstrukcija/ popravka	Emisije prašine sa deponije zemljanog materijala iz iskopa, koje nastaju usled kamionskog saobraćaja makadamskim putevima i u toku izvođenja radova.	Nabijati deponovani zemljani materijal. Prskati izvore prašine vode u cilju smanjenja uticaja na lokalno stanovništvo u Novom Pazaru i na vegetaciju. Kontrolisati brzinu vozila kako bi se minimiziralo podizanje prašine. Izraditi i primenjivati plan organizacije gradilišta koji obuhvata sve mere dobre građevinske prakse.	nije primenljivo	nije primenljivo	Izvođač radova	Izvođač radova	Problemi treba da budu regulisani kroz ugovor za izvođenje radova
Sanacija/ rekonstrukcija/ popravka	Emisije gasova i čestica iz vozila, mehanizacije i generatora.	Redovno održavanje opreme. Izvođač radova je dužan da dostavi dokaze koji potvrđuju tehničku ispravnost vozila u skladu sa propisima o emisijama štetnih gasova. Izraditi i primenjivati plan organizacije gradilišta koji obuhvata sve mere dobre građevinske prakse.	nije primenljivo	nije primenljivo	Izvođač radova	Izvođač radova	Problemi treba da budu regulisani kroz ugovor za izvođenje radova
Sanacija/ rekonstrukcija/ popravka	Buka u toku rada teške mehanizacije i generatora.	Pridržavati se zakonski propisanog radnog vremena na gradilištu. Kućišta generatora moraju imati zvučnu izolaciju, ukoliko se nalaze u blizini stambenih zgrada. Teška građevinska mehanizacija mora da ima auspuhe. Izraditi i primenjivati plan organizacije gradilišta koji obuhvata sve mere dobre građevinske prakse.	nije primenljivo	nije primenljivo	Izvođač radova	Izvođač radova	Problemi treba da budu regulisani kroz ugovor za izvođenje radova

Faza	Problem/uticaj aktivnosti	Mere za ublažavanje uticaja	Troškovi		Institucionalna odgovornost		Napomene
			Planiranje	Implementacija	Planiranje	Implementacija	
Sanacija/ rekonstrukcija/ popravka	Povećana zamućenost vode kao posledica izvođenja građevinskih radova.	Građevinski radovi treba da se izvode na takav način da površina terena i prirodni sadržaj izvan projektne zone ne budu oštećeni, kao i da se radovi izvode tako da se izbegne nepotrebno zamućivanje vodotoka, kao i prekidanje protoka istih. Radove treba izvoditi u suvim vremenskim uslovima. Izraditi i primenjivati plan organizacije gradilišta.	nije primenljivo	nije primenljivo	Izvođač radova	Izvođač radova	Problemi treba da budu regulisani kroz ugovor za izvođenje radova
Sanacija/ rekonstrukcija/ popravka	Zagađenje zemljišta, površinskih i podzemnih voda gorivom i mazivom, usled neadekvatnog održavanja građevinske mehanizacije, uključujući servisiranje i dopunu goriva na gradilištu.	Izbegavati servisiranje i dopunu gorivom na gradilištu. Koristiti zaštitne folije u toku potencijalnog dopunjavanja gorivom i održavanja građevinske mehanizacije na gradilištu. Obezbediti apsorbujući materijal u slučaju curenja goriva. Upotreba uljnih materija i agenasa treba da bude u skladu sa Izveštajem o upravljanju otpadom. Potrebno je razviti procedure za postupanje kod slučajnog izlivanja goriva i maziva. Izraditi i primenjivati plan organizacije gradilišta koji obuhvata sve mere dobre građevinske prakse, zatim mere iz dokumenata za upravljanje vodama i mere iz Plana upravljanja otpadom.	nije primenljivo	nije primenljivo	Izvođač radova	Izvođač radova	Problemi treba da budu regulisani kroz ugovor za izvođenje radova

Faza	Problem/uticaj aktivnosti	Mere za ublažavanje uticaja	Troškovi		Institucionalna odgovornost		Napomene
			Planiranje	Implementacija	Planiranje	Implementacija	
Sanacija/ rekonstrukcija/ popravka	Zagađenje vode i zemljišta usled neadekvatnog odlaganja komunalnog, inertnog i opasnog otpada.	Standardni kontejneri za čvrst komunalni otpad treba da budu postavljeni na lokacijama u okviru gradilišta. Preuzimanje i odlaganje akumuliranog komunalnog otpada od strane ovlašćenih organizacija. Deo opasnog otpada (iskorišćena maziva i njihova pakovanja, bitumenski otpad, otpadna transformatorska ulja, otpadne azbestno cementne cevi i dr.) se prikupljaju odvojeno i odlažu u standardne kontejnere ili metalnu burad. Ovaj otpad treba da preuzmu organizacije ovlašćene za preuzimanje opasnog otpada. Preporučuje je ponovno korišćenje i recikliranje otpada kad god je moguće. Strogo je zabranjeno paljenje otpada na otvorenom i na lokaciji gradilišta. Preduzete aktivnosti moraju da budu u skladu sa Izveštajem o upravljanju otpadom.	nije primenljivo	nije primenljivo	Izvođač radova	Izvođač radova	Problemi treba da budu regulisani kroz ugovor za izvođenje radova
Sanacija/ rekonstrukcija/ popravka	Rekonstrukcija oštećenih mostova	Izbegavati vožnju obalama reke Raške. Obezbediti rečno korito i obalu u zonama mostova, uzvodno i nizvodno od mostova u cilju zaštite od erozije	nije primenljivo	nije primenljivo	Izvođač radova	Izvođač radova	Problemi treba da budu regulisani kroz ugovor za izvođenje radova

Faza	Problem/uticaj aktivnosti	Mere za ublažavanje uticaja	Troškovi		Institucionalna odgovornost		Napomene
			Planiranje	Implementacija	Planiranje	Implementacija	
Sanacija/ rekonstrukcija/ popravka	Otežan prolaz kroz područje izvođenja građevinskih radova.	Planirati premeštanje građevinske mehanizacije za doba dana kada nema gužve u saobraćaju. Obezbediti alternativne prolaze za pešake i vozila u saradnji sa organima lokalne uprave, ili obezbediti prolaz kroz gradilište. Izbegavati puteve koji vode kroz naseljena mesta, a naročito one koji prolaze pored škola i bolnica. Izraditi i primenjivati plan organizacije gradilišta koji obuhvata sve mere dobre građevinske prakse.	nije primenljivo	nije primenljivo	Izvođač radova	Izvođač radova	Problemi treba da budu regulisani kroz ugovor za izvođenje radova
Sanacija/ rekonstrukcija/ popravka	Potencijalno zagađenje zemljišta i vode usled ispuštanja otpadnih sanitarnih voda sa gradilišta.	Montiranje ekoloških toaleta za radnike na gradilištu.	nije primenljivo	nije primenljivo	Izvođač radova	Izvođač radova	Problemi treba da budu regulisani kroz ugovor za izvođenje radova
Sanacija/ rekonstrukcija/ popravka	Lokalno stanovništvo u Novom pazaru izloženo je većem stepenu rizika od saobraćajnih nesreća i izvođenja građevinskih radova.	Obezbediti adekvatne znake upozorenja, osvetljenje, zaštitne ograde i dr. Poštovati saobraćajne propise. Čistiti građevinski otpad sa gradilišta, kako u toku trajanja radova, tako i nakon zatvaranja gradilišta. Obezbediti medicinski materijal za gradilište, institucionalnim i administrativnim aranžmanima sa lokalnim medicinskim ustanovama. Primenjivati Plan organizacije gradilišta.	nije primenljivo	nije primenljivo	Izvođač radova	Izvođač radova	Problemi treba da budu regulisani kroz ugovor za izvođenje radova

Faza	Problem/uticaj aktivnosti	Mere za ublažavanje uticaja	Troškovi		Institucionalna odgovornost		Komentari
			Planiranje	Implementacija	Planiranje	Implementacija	
Sanacija/ rekonstrukcija/ popravka	Rizici od povreda na radu.	Zahtevati od svih radnika da se pridržavaju mera zdravlja i bezbednosti na radu. Obezbediti ličnu zaštitnu opremu. Postaviti znake upozorenja na gradilištu. Izraditi i primeniti Plan organizacije gradilišta i Plan mera za zdravlje i bezbednost na radu.	nije primenljivo	nije primenljivo	Izvođač radova	Izvođač radova	Problemi treba da budu regulisani kroz ugovor za izvođenje radova
Zatvaranje gradilišta	Građevinski materijal koji je preostao nakon zatvaranja privremenih gradilišta.	Sav višak i materijal koji je preostao nakon zatvaranja privremenih gradilišta treba da bude uklonjen sa lokacije i ponovo upotrebljen/recikliran gde god je moguće. Sve ostatke treba odložiti na takav način da se izbegne opasnost po životnu sredinu. Ovo treba uraditi u saradnji sa firmama koje imaju dozvole za obavljanje pomenutih aktivnosti.	nije primenljivo	nije primenljivo	Izvođač radova	Izvođač radova	Problemi treba da budu regulisani kroz ugovor za izvođenje radova

Pregled mogućih uticaja i mere ublažavanja uticaja na životnu sredinu

MOGUĆI UTICAJI NA ŽIVOTNU SREDINU	FAZA / MEHANIZAM	INTENZITET	TRAJANJE	PREDLOŽENE MERE UBLAŽAVANJA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU	REZIDUALNI EFEKAT	ODGOVORNOST	DINAMIKA	TROŠKOVI
HIDROLOŠKI I HIDROGEOLOŠKI Promene kvantiteta i kvaliteta površinskih i podzemnih voda	Građevinske aktivnosti	Zanemarljiv	U periodu izvođenja građevinskih radova	Mere za ublažavanje uticaja na životnu sredinu nisu neophodne.	Ne postoji	Nije primenljivo.	-	-
	Eksploatacija i održavanje	Zanemarljiv	Eksploatacioni vek nasipa	Mere za ublažavanje uticaja na životnu sredinu nisu neophodne.	Ne postoji	Nije primenljivo.	-	-
ZEMLJIŠTE- Erozija ili sabijanje zemljišta	Građevinske aktivnosti	Neznatan	U periodu izvođenja građevinskih radova	• Rehabilitacija gornjeg sloja humusa, uključujući nasipanje nakon završetka radova.	Ne postoji	Izvođač radova i lokalno vodoprivredno preduzeće	U toku i na završetku građevinskih radova. Periodični monitoring do zadovoljavanja kriterijuma nasipanja.	Obuhvaćeno predračunom radova
	Eksploatacija i održavanje	Zanemarljiv	Eksploatacioni vek nasipa	Mere za ublažavanje uticaja na životnu sredinu nisu neophodne.	Ne postoji	Lokalno vodoprivredno preduzeće	-	-
VODNI RESURSI Remećenje močvarnih područja, ili pojedinih ribljih habitata	Građevinske aktivnosti	Neznatan	U periodu izvođenja građevinskih radova	• Poštovanje odobrene prakse refulisanja. • Minimiziranje remećenja u priobalnim močvarnim područjima.	Ne postoji	(Ministarstvo ili Direkcija nadležna za upravljanje ribljim resursima). Zavod za zaštitu prirode (u zaštićenim područjima)	U toku refulisanja	-
	Eksploatacija i održavanje	Zanemarljiv	Eksploatacioni vek nasipa	Mere za ublažavanje uticaja na životnu sredinu nisu neophodne.	Ne postoji	Nije primenljivo.	-	-

MOGUĆI UTICAJI NA ŽIVOTNU SREDINU	FAZA / MEHANIZAM	INTENZITET	TRAJANJE	PREDLOŽENE MERE UBLAŽAVANJA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU	REZIDUALNI EFEKAT	ODGOVORNOST	DINAMIKA	TROŠKOVI
VEGETACIJA Remećenje zajednica vegetacije, uklanjanje drveća	Građevinske aktivnosti	Neznatan	Period izvođenja građevinskih radova	• Lociranje pozajmišta i područja za refulisanje peska na takav način da se remećenje novih površina svede na minimum. • Kad god je moguće koristiti prethodno eksploatisane površine.	Uklanjanje pojedinog drveća i vegetacije	Institucija koja objavljuje tender/ lokalno vodoprivredno preduzeće	Glavni projekat (tenderska specifikacija).	Obuhvaćeni predračunom radova
	Eksploatacija i održavanje	Zanemarljiv	Eksploatacioni vek nasipa	Mere za ublažavanje uticaja na životnu sredinu nisu neophodne.	Ne postoji	Nije primenljivo.	-	-
DIVLJE ŽIVOTINJE Remećenje i dislokacija iz habitata	Građevinske aktivnosti	Neznatan	Period izvođenja građevinskih radova	• Planiranje građevinskih radova na takav način da se uznemiravanje ptica koje se gnezde svede na minimum.	Ne postoji	Institucija koja objavljuje tender.	Glavni projekat (tenderska specifikacija).	
	Eksploatacija i održavanje	Zanemarljiv	Eksploatacioni vek nasipa	Mere za ublažavanje uticaja na životnu sredinu nisu neophodne.	Ne postoji	Nije primenljivo.	-	-
ZAGAĐENJE Izlivanje goriva ili neadekvatno odlaganje otpada	Građevinske aktivnosti	Neznatan	Period izvođenja građevinskih radova	• Oprema mora biti u dobrom stanju, tj. ne sme doći do curenja. • Punjenje goriva na udaljenosti od najmanje 15 m od površinskih voda. • Promptno čišćenje prosutog goriva. • Plan upravljanja čvrstim i ljudskim otpadom na gradilištu.	Ne postoji	Institucija koja objavljuje tender/ lokalno vodoprivredno preduzeće/ izvođač radova	Na početku i u toku izvođenja građevinskih radova. (uslovi iz tendera)	Uobičajeni troškovi za izvođenje građevinskih radova (obuhvaćeno predmetom radova)
	Eksploatacija i održavanje	Zanemarljiv	Eksploatacioni vek nasipa	Mere za ublažavanje uticaja na životnu sredinu nisu neophodne.	Ne postoji	Nije primenljivo.	-	-

5. MONITORING

Jedinica za implementaciju projekta (JIP) pri Direkciji za vode (DV) i konsultant zadužen za poslove nadzora će realizovati monitoring svih aktivnosti u toku implementacije projekta. Za svaki pod-projekat u okviru Projekta hitne sanacije od poplava (FERP) biće izrađen Plan za upravljanje zaštitom životne sredine (PUZZS) specifičan za lokaciju, u koji će biti uključeni monitoring plan(ovi), kao i kontrolne liste.

Monitoring plan precizira parametre koji će biti predmet monitoringa za svaku komponentu zaštite životne sredine, uključujući lokacije i trajanje ove aktivnosti. U Planu monitoringa se takođe preciziraju važeći standardi, kao i odgovornosti u smislu implementacije i kontrole.

Pored kritičnih lokacija koje su definisane u toku faze projektovanja, monitoring stanja životne sredine će takođe biti realizovan na samom gradilištu i bilo kom drugom delu zone radova za koji se utvrdi da je relevantan u toku izvođenja radova na sanaciji.

Smernice Svetske Banke u vezi aspekta zaštite životne sredine kod monitoringa projekata, uključujući i socijalno-ekonomske i zdravstvene aspekte, date su u Priručniku o proceni uticaja na životnu sredinu - Izdanje 14, Monitoring i nadzor aktivnosti zaštite životne sredine (iz juna 1996. godine).

Program monitoringa projekta obuhvata uticaj na kvalitet površinskih i podzemnih voda, poremećaje značajnih ekoloških staništa uključujući rečne priobalne ekosisteme, zatim nenajavljene inspekcije u toku izvođenja radova u cilju utvrđivanja poštovanja propisa iz oblasti zaštite životne sredine, završnu inspekciju nakon završetka radova da bi se potvrdilo da je stanje zadovoljavajuće, kao i ocenu stanja lokacije gradilišta pre početka i nakon završetka radova, kako bi se utvrdilo da nema gubitaka u smislu prirodnih vrednosti.

Elementi programa monitoringa i nadzora aktivnosti zaštite životne sredine:

Ciljevi

Indikatori vezani za uticaje projekta i mere za ublažavanje uticaja

Parametri koji su predmet merenja

Institucionalne odgovornosti, trajanje

Izveštavanje

Troškovi i finansijske odredbe

U sledećoj tabeli su date aktivnosti monitoringa i odgovornost u smislu sprovođenja predloženih mera ublažavanja uticaja na životnu sredinu, u toku realizacije FERP pod-projekta Novi Pazar.

5.1. Monitoring Plan FERP pod-projekta NOVI PAZAR

Faze	Parametar monitoringa	Lokacija monitoringa	Način monitoringa/ oprema	Vreme monitoringa/ učestalost monitoringa ili kontinuirano	Zašto je monitoring neophodan	Troškovi		Odgovornost	
						Planiranje	Implementacija	Planiranje	Implementacija
Isporuka materijala	Posedovanje ekoloških dozvola od strane postrojenja, kamenoloma, asfaltnih i betonskih baza iz kojih se materijal isporučuje	Pravna lica, vlasnici predmetnih postrojenja	Pregled dokumentacije	U toku isporuke materijala	Da se utvrdi da pomenuta postrojenja poštuju zahteve neophodne u smislu zaštite životne sredine, zdravlja i bezbednosti ljudi.		Uneto u troškove predviđene za nadzor	Nadzorni organ	Nadzorni organ
Transport materijala	Da li su kamioni pokriveni prilikom transporta praškastih materijala	Na gradilištu, ili putevima kojima se transport vrši	Vizuelni pregled	U toku transporta materijala	Da se potvrdi da nema emisija prašine u vazduhu, niti prosutog materijala u životnoj sredini.		Uneto u troškove predviđene za nadzor	Nadzorni organ	Nadzorni organ
Sanacija/ rekonstrukcija/ popravka	Degradacija i zagađenje zemljišta	Na gradilištu i u neposrednoj blizini gradilišta	Vizuelni pregled	Jednom nedeljno	Da se utvrdi da li je došlo do curenja tečnih derivata benzina i pojave klizišta u toku izvođenja radova.		Uneto u troškove predviđene za nadzor	Nadzorni organ	Nadzorni organ
Sanacija/ rekonstrukcija/ popravka	Da li gradilište zadovoljava kriterijume iz smernica dobre građevinske prakse	Na gradilištu	Vizuelni pregled, pregled dokumentacije	U toku izvođenja radova	Da se obezbedi zaštita životne sredine i spreči pojava incidentnih situacija na gradilištu.		Uneto u troškove predviđene za nadzor	Nadzorni organ	Nadzorni organ

Faze	Parametar monitoringa	Lokacija monitoringa	Način monitoringa/o prema	Vreme monitoringa/ učestalost monitoringa ili kontinuirano	Zašto je monitoring neophodan	Troškovi		Odgovornost	
						Planiranje	Implementacija	Planiranje	Implementacija
Sanacija/ rekonstrukcija/ popravka	Pojava buke i zagađenja vazduha	Na lokaciji izvođenja radova	Standardna oprema za merenje kvaliteta vazduha i nivoa buke	Po prijemu žalbi građana Novog Pazara	U cilju utvrđivanja nivoa zagađenja vazduha i buke, kao i poređenja sa zakonski dozvoljenim nivoima. Preduzimanje dodatnih mera ublažavanja u slučaju povišenih vrednosti		1100 km/po mernoj tački	Izvođač radova	Firma ovlašćena za monitoring životne sredine prilikom izvođenja radova
Sanacija/ rekonstrukcija/ popravka	Uništenje useva, šuma, livada i dr.	Na lokaciji izvođenja radova i okolini	Vizuelni pregled	Po prijemu žalbi građana Novog Pazara	Da bi se potvrdilo da se radovi izvode isključivo na lokacijama predviđenim projektom		Uneto u troškove predviđene za nadzor	Nadzorni organ	Nadzorni organ
Sanacija/ rekonstrukcija/ popravka	Kontrola radnog vremena	Na lokaciji izvođenja radova	Vizuelni pregled uz poređenje sa planom organizacije gradilišta	Po prijemu žalbi građana Novog Pazara	Da se potvrdi da se poštuju ograničenja u smislu radnog vremena i buke u toku dana.			Nadzorni organ	Nadzorni organ
Sanacija/ rekonstrukcija/ popravka	Upravljanje otpadom u toku izvođenja radova	Na gradilištu	Vizuelni pregled, uz poređenje sa izveštajem o upravljanju otpadom	Kontinuirano	Da se utvrdi da li su postavljeni kontejneri/kante za komunalni otpad, da li se sa opasnim otpadom postupa na odgovarajući način kako ne bi došlo do nekontrolisanog odlaganja ovog otpada.		Uneto u troškove predviđene za nadzor	Nadzorni organ	Nadzorni organ

Faze	Parametar monitoringa	Lokacija monitoringa	Način monitoringa/oprema	Vreme monitoringa/učestalost monitoringa ili kontinuirano	Zašto je monitoring neophodan	Troškovi		Odgovornost	
						Planiranje	Implementacija	Planiranje	Implementacija
Sanacija/rekonstrukcija/popravka	Broj registrovanih nesrećnih slučajeva. Postojanje higijenskih uslova za radnike. Korišćenje lične zaštitne opreme.	Na gradilištu	Vizuelno i uvidom u građevinski dnevnik	Kontinuirano u toku izvođenja radova	U cilju utvrđivanja da li se primenjuju adekvatne mere zaštite na radu.		Uneto u troškove predviđene za nadzor	Izvođač radova	Nadzorni organ
Sanacija/rekonstrukcija/popravka	Uticaj na lokalno stanovništvo usled ograničenja poslovnih aktivnosti i prava korišćenja zemljišta	U lokalnoj zajednici	Uvidom u građevinski dnevnik	Po prijemu žalbi građana Novog Pazara	U cilju blagovremenog sprečavanja ovog negativnog uticaja		Uneto u troškove predviđene za nadzor	Firma koja konkuriše za projekat	Firma koja konkuriše za projekat
Sanacija/rekonstrukcija/popravka	Kvalitet izvedenih radova. Kvalitet ugrađenih materijala.	Na gradilištu	Vizuelno i uvidom u građevinski dnevnik	Kontinuirano u toku izvođenja radova i uklanjanja gradilišta	Neadekvatan monitoring i loša procena kvaliteta izvođenja radova može da prouzrokuje štete po životnu sredinu. Konstrukcije lošeg kvaliteta i primena neadekvatnog materijala može da dovede do oštećenja na objektima i izloži lokalno stanovništvo potencijalnim nesrećnim slučajevima.		Uneto u troškove predviđene za nadzor	Izvođač radova	Nadzorni organ
Zatvaranje gradilišta	Ostaci otpada i degradacija zemljišta	Na projektnoj lokaciji	Vizuelni nadzor	Nakon završetka radova	U cilju utvrđivanja da li je sav otpad uklonjen sa gradilišta i da li je lokacija vraćana u stanje približno prvobitnom.		Uneto u troškove predviđene za nadzor	Izvođač radova	Nadzorni organ

MOGUĆI NEGATIVAN UTICAJ	PARAMETRI ZA MONITORING	LOKACIJA MONITORINGA	VRSTA MONITORINGA /OPREMA	DINAMIKA	NADLEŽNI ORGAN
Zagađenje vode i zemljišta prouzrokovano neadekvatnim odlaganjem materijala iz iskopa i građevinskog otpada	Postojanje zona/ lokacija za preliminarno odlaganje otpada	Na i u blizini gradilišta	Inspekcija	U toku izvođenja građevinskih radova	Izvođač radova, Nadzor
Gubitak gornjeg sloja humusa zbog privremenih pristupnih puteva i zona rada, degradacija terena	Precizno određivanje položaja pristupnih puteva i zona rada u cilju sprečavanja njihovog proširenja	Na pristupnim putevima i gradilištima	Inspekcija, osmatranje	U toku izvođenja građevinskih radova	Izvođač radova, Nadzor
	Čišćenje pristupnih puteva i zone rada, nakon završetka građevinskih radova	Na pristupnim putevima i gradilištima	Inspekcija, osmatranje	Nakon završetka građevinskih radova	Izvođač radova, Nadzor
	Vraćanje terena u stanje približno prvobitnom nakon završetka građevinskih radova i nakon eksploatacije iz kamenoloma	Na gradilištu i u kamenolomima	Nenajavljena inspekcija	Nakon završetka građevinskih radova	Stručnjak za zaštitu životne sredine, projektne implementacione jedinice
Privremeno zagađenje vazduha (prašina) uslovljena transportom građevinskih materijala i kamionskim saobraćajem	Prskanje vodom u cilju suzbijanja prašine	Na pristupnim putevima i gradilištima	Inspekcija, osmatranje	U toku izvođenja građevinskih radova	Izvođač radova, Nadzor
Buka i vibracije	Prekid građevinskih radova u utvrđeno vreme (tj. rad u toku dnevnih časova)	Na pristupnim putevima i gradilištima	Inspekcija, osmatranje	U toku izvođenja građevinskih radova	Izvođač radova, Nadzor
	Merenje nivoa buke (Db)	Na i u blizini gradilišta	Inspekcija	U toku izvođenja građevinskih radova	Izvođač radova, Nadzor
Bezbednost na radu	Upotreba zaštitne opreme, organizacija saobraćaja	Na gradilištu	Inspekcija	U toku izvođenja građevinskih radova	Izvođač radova, Nadzor
Degradacija kanala	Eksploatacija i održavanje	Na gradilištu	Redovne nadzorne kontrole	U toku eksploatacije kanala	Srbija Vode Beograd Vode Vode Vojvodine

6. ODGOVORNOSTI U POGLEDU UPRAVLJANJA ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE

Za svaki potencijalni uticaj na životnu sredinu, Plan upravljanja životnom sredinom definiše sledeće:

- Predlog mera za ublažavanje uticaja na životnu sredinu; i
  - Tela ili organizacije odgovorne za sprovođenje ovih mera, koje su podeljene na sledeći način:
- Izvršne organizacije koje su odgovorne za sprovođenje mera. Za ovaj specifičan zadatak, izvršne organizacije (npr. projektantske kuće sa kojima je sklopljen ugovor) će se postarati da su sva neophodna odobrenja i dozvole (npr. Mišljenja o proceni uticaja na životnu sredinu, vodoprivredne i dozvole za odlaganje materijala iz iskopa, otpada i građevinskog šuta) pribavljene od nadležnih organa pre objavljivanja tendera za građevinske radove. U toku izvođenja različitih faza građevinskih radova, izvođači će biti odgovorni za fizičku realizaciju mera za ublažavanje uticaja na životnu sredinu koje se navode u ovom planu upravljanja zaštitom životne sredine, a sve u skladu sa politikom Svetske Banke i relevantnim zakonodavstvom Republike Srbije iz oblasti zaštite životne sredine.
  - Nadzorne organizacije će biti odgovorne za nadzor nad izvršnim organizacijama kako bi obezbedile da se mere ublažavanja uticaja na životnu sredinu sprovede kako je planirano. Direkcija za vode i Jedinica za implementaciju (JIP) će biti odgovorni za nadzor, u smislu adekvatnosti i pouzdanosti izvođenja radova u dogovorenim rokovima, kao i sprovođenja mera navedenih u Planu upravljanja zaštitom životne sredine (PUZZŠ), a takođe će imati odgovornost da utvrde i da li su relevantni izvođači pribavili sva neophodna odobrenja i dozvole od nadležnih državnih i opštinskih organa pre objavljivanja tendera za izvođenje građevinskih radova. U toku svojih nadzornih misija Svetska banka može zahtevati da putem metode slučajnog uzorka proveri da li su pomenute dozvole pribavljene i da li su važeće (tj. da nisu istekle), kao i da li se mere za ublažavanje uticaja na životnu sredinu i komponente monitoringa navedene u Planu upravljanja zaštitom životne sredine (PUZZŠ) primenjuju na terenu u toku različitih faza izvođenja radova, u skladu sa politikom Svetske Banke i relevantnim zakonodavstvom Republike Srbije iz oblasti zaštite životne sredine.
  - Različita ministarstva su nadležna za različite dozvole. Ministarstvo finansija, zajedno sa Ministarstvom infrastrukture i Ministarstvom poljoprivrede i zaštite životne sredine su zaduženi za proces izdavanja dozvola za građevinske radove. Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine sa Direkcijom za vode i Javnim vodoprivrednim preduzećima "Srbija Vode", "Beogradvode" i "Vode Vojvodine" obezbeđuju vodoprivrednu tehničku dokumentaciju, različite vrste dozvola neophodnih za izvođenje i nadzor radova, kao i uslove za organizaciju i sprovođenje mera za protiv zagađenja vode. Hidrometeorološki zavod je zadužen za uzimanje uzoraka i monitoring kvaliteta vode.

6.1. Ekološki odgovorne odredbe ugovora za izvođenje građevinskih radova

Najveći broj uticaja na životnu sredinu u toku izvođenja građevinskih radova se mogu ublažiti unošenjem adekvatnih odredaba u ugovore o izvođenju građevinskih radova. Revizije ovih odredaba moraju da obuhvate, ali da ne budu ograničene na sledeće:

- Poštovanje opštih nacionalnih smernica za zaštitu životne sredine;
- Poštovanje relevantnih pravilnika – operativnih dokumenata Svetske Banke;
- Zaštita kulturno istorijskih spomenika;
- Adekvatno odlaganje građevinskog i otpada iz iskopa;
- Pravilno lociranje gradilišnih objekata;
- Vraćanje terena na gradilištima u stanje približno prvobitnom, nakon završetka građevinskih radova;

- Bezbednost i zdravlje na radu (od konsultanta i izvođača radova se očekuje da se pridržavaju važećih zakona i propisa koji regulišu oblast bezbednosti na radnom mestu).

Ovaj Plan upravljanja zaštitom životne sredine (PUZZŠ), koji takođe obuhvata Plan ublažavanja uticaja na životnu sredinu i Plan monitoringa životne sredine dat u odeljcima 4 i 5 ovog Plana za upravljanje zaštitom životne sredine, moraju biti sastavni deo ugovora za izvođenje građevinskih radova.

7. IMPLEMENTACIJA PROJEKTA

Kancelarija za pomoć i obnovu poplavljenih područja biće odgovorna za nadzor svih aspekata implementacije projekta. Za funkcije upravljanja projektom i dnevne operativne projektne aktivnosti biće zaduženi EPS, Uprava za agrarna plaćanja (UAP) (uz podršku Uprave za trezor) i Jedinica za implementaciju projekta (JIP), uspostavljena u okviru Direkcije za vode (DV).

8. MONITORING I IZVEŠTAVANJE

8.1. Monitoring projekta hitne sanacije od poplava (FERP)

Za monitoring projekta hitne sanacije od poplava (FERP) biće zaduženi EPS i Jedinica za implementaciju projekta (JIP), formirana u okviru Direkcije za vode (DV). Informacije i podaci prikupljeni od svih agencija uključenih u implementaciju ovog projekta će biti uneti u opšti Izveštaj o monitoringu i evaluaciji (M&E). Kancelarija za pomoć i obnovu poplavljenih područja će redovno vršiti nadzor nad aktivnostima monitoringa i evaluacije kroz reviziju projektnih izveštaja, evaluirati postignute rezultate, kao i davati smernice organizacijama angažovanim na implementaciji projekta, u smislu korektivnih aktivnosti koje menadžment treba da preduzme.

Izvođač radova je dužan da realizuje sve aktivnosti monitoringa (uzorkovanje, merenja i dr.) propisane u Planu monitoringa u okviru Plana upravljanja životnom sredinom (PUZZŠ), koji je sačinjen za projekat na kome je izvođač radova angažovan.

Konsultant zadužen za poslove nadzora će biti odgovoran za monitoring svih aktivnosti izvođenja radova, uključujući i zaštitu životne sredine u toku sprovođenja projekta sanacije. Konsultant zadužen za poslove nadzora će, u slučaju potrebe biti ovlašćen za realizaciju dodatnih uzorkovanja.

8.2. Planovi monitoring životne sredine

Monitoring plan za Projekat hitne sanacije od poplava (FERP) i pod-projekte, mora da bude u skladu sa tenderskom dokumentacijom. Osnovne komponente planova monitoring uključuju sledeće:

- Aspekte životne sredine koji će biti predmet monitoringa i načine verifikacije;
- Specifična područja, lokacije i parametre koji će biti predmet monitoringa;
- Primenljive standarde i kriterijume;
- Monitoring nabavke materijala (potvrđuje postojanje adekvatnih ekoloških dozvola);
- Trajanje;
- Institucionalnu odgovornost za monitoring i nadzor.

8.3. Izveštavanje

8.3.1. Izvođač radova Jedinici za implementaciju projekta (JIP)

Izvođač radova će pripremiti izveštaje o poštovanju Plana upravljanja zaštitom životne sredine kao i Plan implementacije za specifično gradilište, u formi Kvartalnog izveštaja o napretku i dostaviti ih Jedinici za implementaciju projekta (JIP), u štampanoj i elektronskoj verziji, na srpskom i engleskom jeziku.

Izvođač radova će dostavljati kvartalne izveštaje Jedinici za implementaciju projekta (JIP), koji dokumentuju mere za ublažavanje uticaja na životnu sredinu kao i zaštitne mere, zajedno sa propisanim aktivnostima monitoringa sprovedenim u tom kvartalu. Izvođač radova će voditi računa o kvalitetu životne sredine u skladu sa planovima za ublažavanje uticaja na životnu sredinu i monitoringa koji čine sastavni deo Plana za upravljanje zaštitom životne sredine (PUZZŠ).

Isto važi i za firme angažovane za monitoring životne sredine i nadzor za deo njihovih aktivnosti vezanih za primenu mera ublažavanja uticaja i monitoringa životne sredine.

Ukoliko se dogodi bilo kakav akcident ili ugrožavanje životne sredine, izveštaj o istom mora biti dostavljen bez odlaganja. Jedinica za implementaciju projekta (JIP) i izvođač radova imaju zajedničku odgovornost u pogledu izveštavanja i ispitivanja incidenata. Izvođač radova je dužan da informiše menadžera projekta i lokalne organe uprave odmah nakon akcidentnog događaja.

8.3.2. Konsultant zadužen za poslove nadzora – Jedinici za implementaciju projekta (JIP)

Nalazi regularnih aktivnosti monitoringa, uključujući i aktivnosti navedene u generičkom Planu monitoringa koje realizuje izvođač radova, će biti uključene u kvartalne Izveštaje o napretku konsultanta zaduženog za poslove nadzora.

8.3.3. Jedinica za implementaciju projekta (JIP) Ministarstvu poljoprivrede i zaštite životne sredine i Svetskoj Banci, Polugodišnji izveštaj o stanju životne sredine i socijalnim pitanjima

Svaki izvođač radova je dužan da pripremi i dostavi Jedinici za implementaciju projekta (JIP) Polugodišnji izveštaj o stanju životne sredine i socijalnim pitanjima koji obuhvata sve projektne aktivnosti realizovane u toku svakih 6 meseci u kalendarskoj godini. Jedinica za implementaciju projekta (JIP) će dostaviti ove polugodišnje izveštaje Ministarstvu poljoprivrede i zaštite životne sredine (MPZZŠ) i međunarodnim finansijskim institucijama, a isti će uključivati informacije o statusu implementacije mera za ublažavanje uticaja na životnu sredinu koje je preduzeo izvođač radova, dodatne mere za ublažavanje uticaja koje mogu biti primenjene, opis incidenata u smislu nepoštovanja važećih ekoloških dozvola, žalbe lokalnog stanovništva u Novom Pazaru i u okolnim naseljima u zoni projekta, nevladinih organizacija, kao i načine na koje su ova pitanja rešena. U slučaju smrtnih ishoda ili značajnih akcidenata na gradilištu, Jedinica za implementaciju projekta će bez odlaganja izvestiti Svetsku Banku.

Monitoring i delovanje u skladu sa Okvirom za upravljanje životnom sredinom i društvom (OUŽDS) i Planom za upravljanje zaštitom životne sredine za specifično gradilište, uključujući monitoring i implementaciju mera specifičnih za gradilište za svaki pod-projekat/segment u toku implementacije projekta će biti zadatak Jedinice za implementaciju projekta (JIP), o čemu će ista izveštavati Svetsku Banku u pisanoj formi svakih šest meseci. Jedinica za implementaciju projekta (JIP) će za potrebe projekta angažovati Stručnjaka za zaštitu životne sredine, koji će se starati o kvalitetu implementacije Planova za upravljanje zaštitom životne sredine (PUZZŠ).

9. JAVNA RASPARAVA I JAVNI UVID U PLAN UPRAVLJANJA ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE (PUŽŽS)

U skladu sa operativnom politikom WB OP/BP 4.01, radna verzija EMP dokumenta je bila javno izložena u Ministarstvu poljoprivrede i zaštite životne sredine, u zgradi Direkcije za vode i u lokalnoj samoupravi u Novom Pazaru tokom septembra 2015. Godine.

Javne konsultacije i prezentacija Plana upravljanja zaštitom životne sredine održana je u prostorijama SO Novi Pazar, dana 24. septembra 2015. godine, u periodu od 12 do 14 časova. Na javnoj prezentaciji u Novom Pazaru bilo je 28 prisutnih građana. Najveći broj njih činili su meštani. Osim njih na prezentaciji i konsultacijama bili su prisutni i predstavnici lokalne samouprave, predstavnici PIU jedinice, predstavnici lokalnih medija i ostali meštani.

EMP dokument je detaljno prezentovan zainteresovanoj prisutnoj javnosti od strane predstavnika PIU. Tokom javnih konsultacija, nije bilo komentara, primedbi ili žalbi u vezi problematike obrađene EMP dokumentom, niti su postavljana bilo kakva pitanja u vezi sa zaštitom životne sredine i socijalnog okruženja na projektu.

Nije bilo komentara, primedbi ili žalbi na predstavljeni EMP dokument.

Kompletan Izveštaj o javnim konsultacijama je dat u Aneksu 2 ovog EMP dokumenta.

10. REFERENCE

- 1 Glavni projekat regulacije reke Raške u Novom Pazaru od ušća Banjske i Deževe nizvodno do klisure, „Jugoprojekt“, Beograd, 1980.
- 2 Izvod iz Glavnog projekta regulacije reke Raške u Novom Pazaru od Careve ćuprije do Banjske reke (od km 0+000 do km 1+491.55), „ŠUMADIJA PROJEKT“, Ćuprija, 2007.
- 3 Glavni projekat regulacije reke Raške i pritoka od ušća Banjske do granice GUP-a, TESECO, Beograd, 2007.
- 4 Glavni projekat regulacije reke Raške i pritoka za zaštitu industrijske zone u Novom Pazaru, od Careve ćuprije nizvodno do granice naselja, izmene i dopune, EHTING d.o.o. Beograd, 2011.
- 5 Priručnik za procenu uticaja na životnu sredinu br. 25, Planovi upravljanja zaštitom životne sredine, Sektor za zaštitu životne sredine Svetske Banke, januar 1999. godine.
- 6 Dokument procene projekta, br. 1129, Srbija – Projekat hitne sanacije od poplava, septembar 2014. godine.
- 7 Integrisane bezbednosne politike – dokument ISDSA1019, Integrisane bezbednosne politike (faza procene) – Projekat hitne sanacije od poplava - P152018, septembar 2014. godine.
- 8 Informacije o projektu - dokument, PIDA 12087, Informacije o projektu (faza procene) – Projekat hitne sanacije od poplava - P152018, septembar 2014. godine
- 9 Okvir upravljanja životnom sredinom i društvom (OUŽDS), Projekat hitne sanacije od poplava - P152018, februar 2015. godine.
- 10 Okvirni plan raseljavanja (OPR) Projekat hitne sanacije od poplava - P152018, februar 2015. godine.

Aneks 1

ZAKONSKA REGULATIVA

ZAKONSKA REGULATIVA REPUBLIKE SRBIJE VEZANA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

ANEKS 1: RELEVANTNA NACIONALNA ZAKONOSKA REGULATIVA OD JANUARA 2015. GODINE

U nastavku su navedeni najznačajniji, trenutno važeći zakoni i propisi Republike Srbije, iz oblasti zaštite životne sredine koji će biti relevantni u toku planiranja, projektovanja, izvođenja građevinskih radova, kao i upravljanja ovim projektom:

1. Zakon o planiranju i izgradnji ("Sl.glasnik RS" br. 72/2009, 81/2009)
2. Zakon o zaštiti prirode ("Sl. glasnik RS" br. 36/09)
3. Zakon o zaštiti životne sredine ("Sl. glasnik RS" br.135/04, 36/09, 72/09)
4. Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu ("Sl.glasnik RS" br. 135/2004, 36/2009)
5. Zakon o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu ("Sl.glasnik" br. 135/2004)
6. Zakon o upravljanju otpadom ("Sl.glasnik RS", 36/09)
7. Zakon o zaštiti od buke ("Sl.glasnik RS", 36/09, 88/10)
8. Zakon o vodama ("Sl.glasnik RS", 30/10, 93/12)
9. Zakon o šumama ("Sl.glasnik of RS", 46/91, 83/92, 54/93, 60/93, 53/93, 67/93, 48/94, 54/96, 101/05)
10. Zakon o zaštiti vazduha ("Sl.glasnik RS", 36/09)
11. Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu ("Sl.glasnik of RS", 101/05)

Propisi doneti na osnovu Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu, uključuju sledeće:

12. Uredba o utvrđivanju Liste projekata za koje je obavezna procena uticaja na životnu sredinu i Liste projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu ("Sl.glasnik RS" br.114/08)
13. Pravilnik o sadržini zahteva o potrebi procene uticaja i sadržini zahteva za određivanje obima i sadržaja studije o proceni uticaja na životnu sredinu ("Sl.glasnik RS" No. 69/05)
14. Pravilnik o sadržaju studije o proceni uticaja na životnu sredinu ("Sl.glasnik RS" br. 69/05)
15. Pravilnik o postupku javnog uvida, prezentaciji i javnoj raspravi o studiji o proceni uticaja na životnu sredinu ("Sl. glasnik RS" br. 69/05)
16. Pravilnik o radu tehničke komisije za ocenu studije o proceni uticaja na životnu sredinu ("Sl. glasnik RS" br. 69/05)
17. Pravilnik o dozvoljenom nivou buke u životnoj sredini ("Sl.glasnik RS" br. 72/10)
18. Uredba o kategorizaciji vodnih tela ("Sl.glasnik SRS" br. 5/68)
19. Pravilnik o opasnim materijama u vodama ("Sl.glasnik SRS" No. 31/82)

Ostali relevantni propisi Republike Srbije:

20. Zakon o potvrđivanju konvencije o pristupu informacijama, učešću javnosti u donošenju odluka i pristupu pravosuđa u oblastima koje se tiču životne sredine ("Sl.glasnik RS", 38/09)
22. Evropski komitet za zaštitu zdravlja i životne sredine. Kopenhagen, SZO Regionalna kancelarija za Evropu, 2006 (http://www.euro.who.int/eehc/implementation/20061010_9 accessed 29 December 2009).
24. Skupština Republike Srbije. Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini. Službeni glasnik Republike Srbije, br. 36/09, 88/10.
25. Skupština Republike Srbije. Zakon o upravljanju otpadom. Službeni glasnik Republike Srbije, 2009, br. 36/09.
26. Skupština Republike Srbije. Ustav Republike Srbije. Službeni glasnik Republike Srbije, 2006, br. 98/06.
27. Skupština Republike Srbije. Zakon o zaštiti životne sredine. Službeni glasnik Republike Srbije, 2004, br. 135/04.
28. Skupština Republike Srbije. Zakon o zaštiti vazduha. Službeni glasnik Republike Srbije, 2009, br. 36/09.
29. Skupština Republike Srbije. Zakon o hemikalijama. Službeni glasnik Republike Srbije, 2009, br. 36/09.
30. Skupština Republike Srbije. Zakon o biocidnim proizvodima, 2009, br. 36/09.
31. Skupština Republike Srbije. Zakon o zaštiti životne sredine. Službeni glasnik Republike Srbije, 2009, br. 36/09.
32. Skupština Republike Srbije. Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu. Službeni glasnik Republike Srbije, 2005, br.101/05
33. Skupština Republike Srbije. Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu. Službeni glasnik Republike Srbije, 2004, br. 135/04 (<http://www.basel.int/legalmatters/natleg/serbia-02e.pdf>, accessed 11 January 2010).
39. Savezna skupština. Odluka o dozvoljenom nivou buke u životnoj sredini. Službeni glasnik Republike Srbije, 2010, br. 72/10.
40. Skupština Republike Srbije. Zakon o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađenja. Službeni glasnik Republike Srbije, br. 135/04, (<http://www.basel.int/legalmatters/natleg/serbia-04e.pdf>, accessed 11 January 2010).

Aneks 2

IZVEŠTAJ O JAVNOJ RASPRAVI

ANEKS 2: IZVEŠTAJ O JAVNOM UVIDU I JAVNOJ RASPRAVI

UVOD

Padavine bez presedana koje su počele početkom, odnosno sredinom maja 2014. godine, izazvale su masivne poplave što je dovelo do proglašavanja vanrednog stanja u Srbiji, 15.05.2014. godine. Jake padavine su prouzrokovalе brz i značajan porast vodostaja osam najvećih reka u zapadnoj, jugozapadnoj, centralnoj i istočnoj Srbiji. Bujične poplave su uništile kuće, mostove, delove saobraćajnica, dok su povećani vodostaji reka izazvali plavljenje kako u gradskim, tako i u ruralnim područjima. Ova katastrofa je odnela 51 život, dok je približno 32,000 ljudi evakuisano iz svojih domova, a oko 110,000 domaćinstava je ostalo bez električne energije. Poplave su pogodile oko 1.6 miliona ljudi, ili jednu petinu ukupne populacije koja naseljava 49 opština. S obzirom da su se nepovoljni vremenski uslovi nastavili, to je imalo negativan uticaj kako na žetvu, tako i na energetska infrastrukturu.

Projekat hitne sanacije od poplava je usmeren na prioritetne sektore, navedene u Proceni potreba sanacije, koji uključuju energetiku, poljoprivredu i zaštitu od poplava. Ovaj projekat će pomoći da se premosti nedostatak sredstava u cilju obezbeđivanja kontinuiranog snabdevanja električnom energijom, sprečiti očekivano smanjenje direktne podrške farmerima u pogođenim područjima u situaciji kada je budžet izuzetno opterećen, kao i uticati na jačanje sistema reagovanja u vanrednim situacijama, putem investicija u kritične infrastrukturne objekte za kontrolu i odbranu od poplava.

Projekat zaštite od poplava u reonu Novog Pazara uključuje regulaciju reke Raške i pritoka za zaštitu industrijske zone u Novom Pazaru, od Careve čuprije nizvodno do granice GUP-a. Predmet ovog projekta jesu regulacije na deonicama sledećih reka:

- **reka Raška** od Careve Čuprije, nizvodno do granice GUP-a Novi Pazar 2020., na potezu od oko 4300 m;
- leva pritoka - **reka Deževa (Deževska reka)**, od ušća u Rašku, uzvodno do drumskog mosta, i dalje, na ukupnoj dužini od oko 500m;
- desna pritoka – **reka Banjska** (Izbička reka), od ušća u Rašku, uzvodno do drumskog mosta, na potezu od oko 175 m

Projekat je klasifikovan kao Kategorija B prema stepenu uticaja na životnu sredinu tako da je za ovaj projekat neophodna izrada EMP dokumenta saglasno operativnim politikama zaštite Svetske Banke.

Jedinica za implementaciju projekta (PIU) pripremila je radnu verziju EMP dokumenta koji se odnosi na izgradnju sistema za zaštitu od poplava u Novom Pazaru koji je dostavljen Banci na komentare tokom septembra 2015. EMP dokument je pripremljen sa ciljem da se obezbede uslovi za realizaciju projekta zaštite od poplava u skladu sa operativnim politikama Svetske Banke i domaćom legislativom iz oblasti zaštite životne sredine. Priprema EMP dokumenta podrazumevala je rad u kancelariji i na terenu, uključujući i razgovore sa predstavnicima lokalne samouprave i drugim učesnicima na projektu. EMP dokument se primarno bazira na rezultatima terenskih istraživanja koja su obavljena tokom juna, jula i avgusta 2015.

Dana 10. septembra 2015. WB je dostavila Jedinici za implementaciju projekta finalne komentare na EMP dokument. Jedinica za implementaciju projekta je otklonila primedbe Banke i otpočela proces javnih konsultacija i javne rasprave o EMP dokumentu.

Dana 10. septembra 2015., PIU je objavio oglas kojim je pozvala na Javne konsultacije zainteresovanu javnost, organe i organizacije zainteresovane za uvid u EMP dokument koji se odnosi na rekonstrukciju sistema za zaštitu od poplava u Novom Pazaru. Javnost i ostale zainteresovane strane i organizacije su pozvane da učestvuju u procesu javnih konsultacija u vezi radne verzije EMP dokumenta. Pre objave poziva u novinama, EMP dokument je dostavljen nadležnim organima u opštini Novi Pazar. Predstavnici lokalne samouprave

informisali su javnost preko lokalnih medija u vezi sa vremenom i mestom održavanja javnih konsultacija. Javni poziv je bio postavljen i na web stranici nadležnog Ministarstva. Uvid u EMP dokument na sledećim adresama:

- o u prostorijama Opštine Novi Pazar u roku od 14 dana počevši od 10. septembra 2015.
- o na internet stranici Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine: <http://www.rdvode.gov.rs/>
- o u prostorijama Jedinice za implementaciju projekta, ul. Bulevar umetnosti 2a, Beograd, svakog radnog dana od 11 do 13 časova u roku od 14 dana počevši od 10. septembra 2015. godine.

Javna prezentacija Plana upravljanja zaštitom životne sredine održana je u prostorijama SO Novi Pazar, dana 24. septembra 2015. godine, u periodu od 12 do 14 časova i nije bilo komentara, primedbi ili žalbi na predstavljeni EMP dokument.

IZVEŠTAJ SA JAVNIH KONSULTACIJA U NOVOM PAZARU, 24. SEP 2015

U skladu sa operativnom politikom WB OP/BP 4.01, PIU je pripremio EMP Dokument za projekat zaštite od poplava u reonu Novog Pazara uključujući regulaciju reke Raške i njenih pritoka, od Careve ćuprije nizvodno do granice GUP-a.

Uvid u predmetni EMP dokument otpočeo je 10. septembra 2015. kada je radna verzija dokumenta postavljena na web stranicu Ministarstva, zajedno sa oglasom kojim je zainteresovana javnost pozvana da učestvuje u procesu javnih konsultacija. Dana 10. septembra 2015. dodatni oglas i poziv zainteresovanoj javnosti je objavljen u dnevnom listu "Politika", pozivajući javnost, nadležne službe i relevantne institucije da steknu uvid u predmetni projekat i uticaje projekta na životnu sredinu, uz prezentaciju mera zaštite i monitoring programa. Pre objave u novinama, celokupna projektna eko dokumentacija dostavljena je predstavnicima vlasti Opštine Novi Pazar, a takođe je bila dostupna na web-stranici Ministarstva.

Predstavnici lokalne samouprave informisali su javnost preko lokalnih medija vezi sa vremenom i mestom održavanja javnih konsultacija. Izlaganje EMP dokumenta javnosti okončano je 24. septembra 2015. kada su u Opštini Novi Pazar održane javne konsultacije.

Na javnoj prezentaciji u Novom Pazaru bilo je 28 prisutnih građana. Najveći broj njih činili su meštani. Osim njih na prezentaciji i konsultacijama bili su prisutni i predstavnici lokalne samouprave, predstavnici PIU jedinice, predstavnici lokalnih medija i ostali meštani.

Ispred PIU tima sastanku su prisustvovali:

1. G-din Nenad Brkić	PIU, Beograd	Projekt Menadžer
2. G-din Đurađ Šurlan	PIU, Beograd	Projekt Menadžer

Ispred lokalne samouprave sastanku su prisustvovali:

3. G-din Miloš Radovanović	JVP "Srbijavode"
4. G-din Muzafer Dragolovčanin	Grad Novi Pazar
5. G-đa Sabina Totić	Grad Novi Pazar
6. G-din Pemba Džanković	Grad Novi Pazar
7. G-din Mujo Šaćirović	Grad Novi Pazar
8. G-din Naser Crnovršanin	Gradska Uprava Novi Pazar
9. G-din Fahrudin Mekić	Gradska Uprava Novi Pazar
10. G-đa Mihrija Zeković	Gradska Uprava Novi Pazar
11. G-đa Menza Raković	Gradska Uprava Novi Pazar

12. G-đa Hahefija Brničanin	JP "Vodovod i kanalizacija", Novi Pazar
13. G-din Nihad Hasanović	PSSS Novi Pazar
14. G-din Hidajet Plojović	Gradska Uprava Novi Pazar
15. G-din Almir Leković	Sekretar Skupštine Grada Novog Pazara
16. G-din Džemal Divanefendić	Jošanica
17. G-din Besar Hadžić	Gradska Uprava Novi Pazar
18. G-din Nedžib Plojović	JP "Direkcija", Novi Pazar
19. G-din Ahmedin Binjoš	Gradska Uprava Novi Pazar
20. G-din Vahidin Melajac	Gradska Uprava Novi Pazar
21. G-din Aldin Imamović	meštanin
22. G-đa Katarina Radović	Televizija Novi Pazar
23. G-đa Dalida Kolašinac	meštanin
24. G-din Enes Pljakić	meštanin
25. G-din Elvir Hamidović	Gradska Uprava Novi Pazar
26. G-din Fuad Mujović	meštanin
27. G-din Ramiz Panjevac	Načelnik odeljenja za ekonomiju, Grad Novi Pazar
28. G-din R. Savković	meštanin

Slika 1: Javne konsultacije u Novom Pazaru, 24. septembar 2015

Sastanak je otpočeo u prema predviđenoj satnici u 12:00 PM. EMP dokument je detaljno prezentovan zainteresovanoj prisutnoj javnosti. Tokom javnih konsultacija, nije bilo primedbi na dostavljeni EMP dokument, niti su postavljana bilo kakva pitanja u vezi sa zaštitom životne sredine na projektu.

Sagledavajući potencijalne socijalne uticaje ovog projekta, predstavnici PIT-a su obavestili sve učesnike da je privremeno zauzimanje pojedinih parcela u privatnom vlasništvu sastavni deo projekta na pojedinim lokacijama. Kako bi se izbegao bilo kakav problem u vezi sa time, ugovor je potpisan sa vlasnikom zemljišta na lokacijama namenjenim za privremeni smeštaj građevinske mehanizacije (katastarske parcele 389/4, 391/3, 392/2, 393, 394, 395, 396 i 397, vlasnik: Lađar Mujo). Osim toga, **priprema i objavljivanje Skraćenog Akcionog Plana Raseljavanja (ARAP) je obavezni deo pripreme projekta** i planirano je da ova aktivnost bude okončana pre potpisivanja ugovora sa Izvođačem radova. **ARAP dokument je potreban i biće pripremljen od strane PIT-a tokom oktobra 2015. godine i biće zasebno objavljen pre početka radova na projektu.**

Pitanja i Odgovori:

Tokom javne prezentacije EMPa i potom održane diskusije na isti nije bilo nikakvih komentara ili pritužbi na dokument ili na buduće građevinske radove.

Prisutni u sali su tražili da radovi sto pre otpočnu i pitali su za konkretni datum kada će se krenuti sa izvođenjem radova jer zbog poplava i izlivanja reka imaju dosta problema i materijalnih šteta tokom proteklih godina.

Prisutni građani su zahvalili Direkciji za vodu, PIU timu i SrbijaVodama na urađenom projektovanju, a PIU timu na trudu i angažovanju da se ovaj Projekat uskoro realizuje.

Tokom 14 dana namenjenih za uvid u EMP dokument, ni jedna zainteresovana stranka se nije pojavila u prostorijama PIT-a u cilju sticanja uvida u izrađeni EMP dokument. Tokom javnih konsultacija primedbe nisu upućene ni telefonom niti E-poštom.

Tokom procesa javnih konsultacija i prezentacije EMP dokumenta nije se pojavila ni jedna zainteresovana stranka, odnosno grupa građana se nije pojavila u prostorijama lokalne samouprave u Novom Pazaru sa ciljem da stekne uvid u izloženi EMP dokument.

Konsultacije su počele u 12:00 časova i završene su u 14:00 časova po lokalnom vremenu.

LISTA PRISUTNIH NA JAVNIM KONSULTACIJAMA

Предмет ЈАВНИХ КОНСУЛТАЦИЈА: ПЛАН УПРАВЉАЊА ЗАШТИТОМ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ (Environmental Management Plan – EMP)		Место одржавања ЈАВНИХ КОНСУЛТАЦИЈА: Нови Пазар	
Заштите од поплава на Новог Пазара		Датум јавних консултација: 23. септембар 2015.	
Р.б.	Име и презиме	Организација / адреса	Телефон.; Факс; Е-mail
1	Brkić NOLAD	FER-PROJEKT	FER.PROJECT@YAHOO.COM
2	Đurađ Đurđević	FER PROJEKT	FER.PROJECT@YAHOO.COM
3	Miloš Radovanović	"JVP" SRBIJAGrade	milos.radovanovic@sbjgrade.rs
4	MUZAFER DRAGOLOVČIĆ	GRAD NOVI PAZAR	
5	SABINA TOTIĆ	GRAD NOVI PAZAR	064/950-72-90
6	PERIBA BRANČIĆ	GRAD N.P.	064 29 072 87
7	Radović Mj	N. Paz	065/3800 801 sacibranujc@gmail.com
8	NASER CRNOURŠANIN	GRADSKA UPRAVA	NASER.CRNOURŠANIN@NOVIPAZAR.SRPS 065/1904/041

страница 1

P.6.	Име и презиме	Организација / адреса	Телефон.: Факс: E-mail
9	FAHRUDIN MEKIĆ	Gradska uprava Novi Pazar	kabineta@novipazar.org.rs
10	Ilhija Leković	Gradska uprava	
11	Meuta Lomović	Gradska uprava	romovicmeuta@hotmail.com
12	HANIFIJA BRNICA VIN	JRP VIK	064/83 997 53 JRP.VIK.04@YEPRT.HRS
13	Nihad HASANOVIC	PSSS - Novi Pazar	064/84 355 84 nihad.R.hasanovic@gmail.com
14	HIDAJET KOJOKIĆ	GRADSKA UPRAVA Novi Pazar	064/890 73 36
15	Almir Leković	Sektoru Skupštine grada Novog Pazara	065/90-11-086 almir.lekovic@gmail.com
16	Dr. Zvezdan Džurđević	N.2. Javna agencija	069/1199521
17	Hadžić BOSTAR	GRADSKA UPRAVA	064 890 73 90 bostar.hadzic@gmail.com
18	Plavčić Nedžad	JP „Direkcija“	064/1784522
19	Birjor Muhamed	Gradska uprava	almir.lekovic@novipazar.org.rs
20	Vahidin Melajac	Gradska uprava	065/90-11-080 vmelajac@gmail.com

P.б.	Име и презиме	Организација / адреса	Телефон.: Факс; E-mail
21	Aladin Mamonović	Грађанин, мјестан	065/569411 aladin-mamonovic@yahoo.com
22	Katarina Radović	RTV Novi Pazar	060/41-41-611 klevaren@gmail.com
23	Dolida Kolasinac		069/1771774
24	Enes Plankić	Športsko satamska ustanova Pendik	ssupendik@gmail.com 064/890-73-16
25	ELVIR HAMIDOVIC	GRADSKA UPRAVA GRADA N. PAZARA	arh.elvir@novipazar.org.rs
26	Megjrbuti Efendij	✗	bfggradnja@hotmail.com
27	Ramiz Pačevac	NAŠE LICE ODEGEŠA ZA PRIVREDU H. PAZAR	PRIVREDA @ H. PAZAR ORG. RS / 055 90 110 75
28	Čaribegović R	Harle Pašy	
29			
30			
31			
32			

DOKUMENTACIJA

Republic of Serbia
MINISTRY OF AGRICULTURE
AND ENVIRONMENTAL PROTECTION
Directorate for Water
404-02-376/2015-07
September 10, 2015

In accordance with the WB Operational Policies (OP 4.01)
**Project Implementation Unit of the Floods
Emergency Recovery Project**
issues an invitation for
PUBLIC CONSULTATIONS
for the public, bodies and organizations interested in
**ENVIRONMENTAL
MANAGEMENT PLAN (EMP)**
“Construction of flood protection in Novi Pazar
including the regulation of the river Raska and its
tributaries for the protection of the industrial zone in
Novi Pazar, from the Careva cuprija downstream to the
border of the town”

Interested parties can get an insight into the EMP document on
following addresses:

- o the premises of the Novi Pazar Municipality within 14 days of
publication of this notice,
- o on the website of the Ministry of Agriculture and Environmental
Protection: <http://www.rdvode.gov.rs/>
- o the premises of the Project Implementation Unit, Bulevar
umetnosti 2a, Belgrade, every working day from 11:00 to 13:00
hours within 14 days from the date of publication of this notice.

Remarks and suggestions in regards to the EMP document shall be
submitted in written form to the Project Implementation Unit of FER
Project, Bulevar umetnosti 2a, Belgrade. Remarks can be also provided
on following internet address: fer.project@yahoo.com

On September 24, 2015 at 12:00 hours (local time), public
consultations and presentation of the subject EMP document will
be organized on the premises of Novi Pazar (municipal hall; Stevana
Nemanje 2, 36300 Novi Pazar).

For any additional information, please contact:
Floods Emergency Recovery Project (FERP)
Bulevar umetnosti 2a
11000 Belgrade, Serbia
tel.: +381-(0)11- 21-74-153
e-mail: fer.project@yahoo.com

11509191-1

Четвртак 10. септембар 2015. 2
spektar@politika.rs

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ
И ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Републичка дирекција за воде
404-02-376/2015-07
10. септембар 2015. године
Београд

Сагласно оперативној политици Светске банке (ОП 4.01)
**Јединица за имплементацију пројекта
хитне санације од поплава**
позива на
ЈАВНЕ КОНСУЛТАЦИЈЕ
јавност, органе и организације заинтересоване за
**ПЛАН УПРАВЉАЊА
ЗАШТИТОМ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**
„Изградња система за заштиту од поплава у Новом
Пазару укључујући регулацију реке Рашке и притока
за заштиту индустријске зоне у Новом Пазару,
од Цареве ћуприје низводно до границе насеља“

Увид у предметни План управљања заштитом животне средине
не може се извршити:

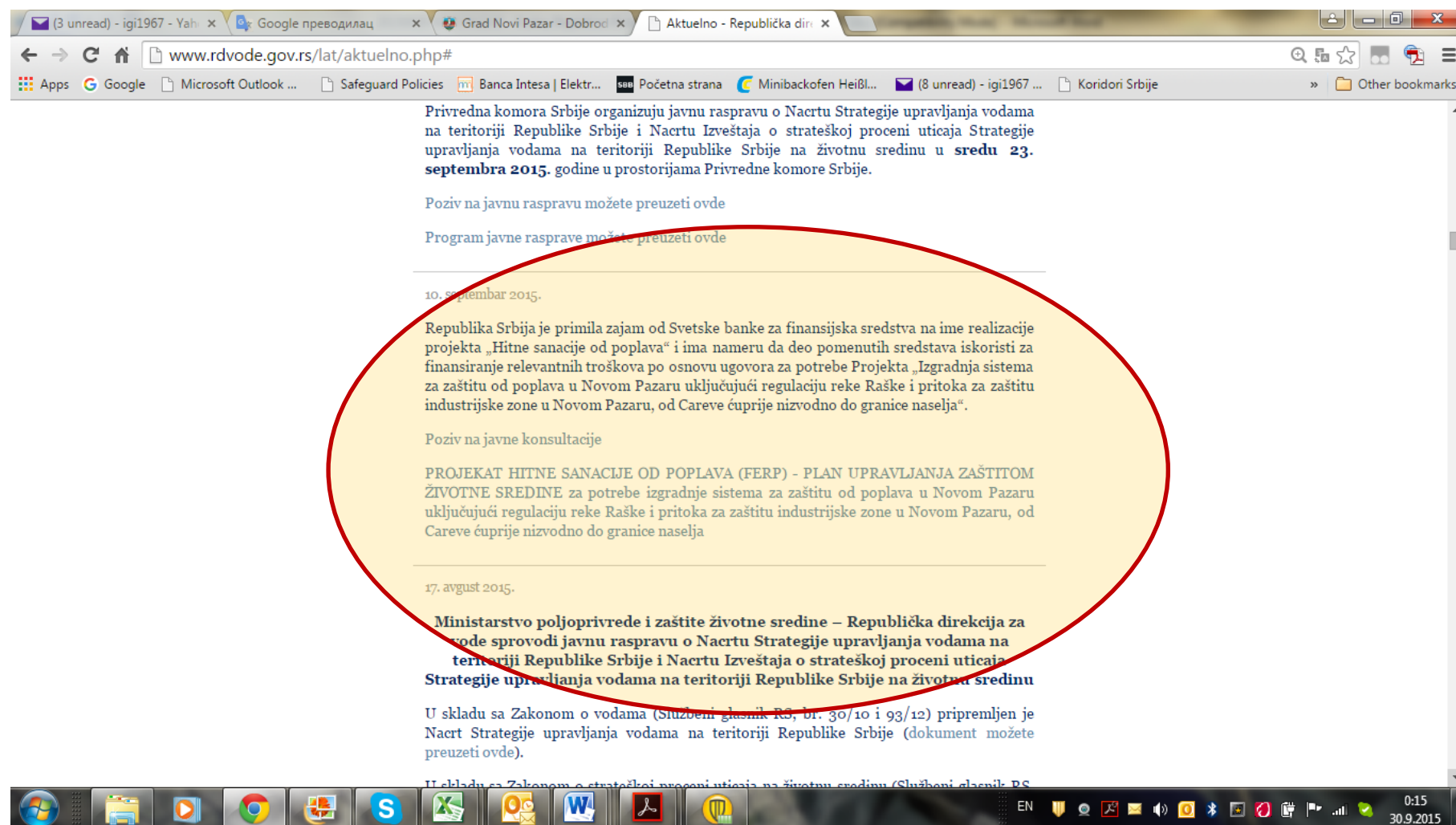
- o у просторијама у Новом Пазару (скупштинска сала) у року од
14 дана од дана објављивања овог обавештења,
- o на интернет страници Министарства пољопривреде и за
штите животне средине: <http://www.rdvode.gov.rs/>
- o у просторијама Јединице за имплементацију пројекта, ул
Булевар уметности 2а, Београд, сваког радног дана од 11
до 13 часова у року од 14 дана од дана објављивања овог
обавештења

Примедбе и мишљења на Извештај о заштити животне средине
се подносе у писаном облику и достављају Јединици за импле
ментацију пројекта на адресу Булевар уметности 2а, Београд
Примедбе се могу доставити и електронском поштом на адресу
fer.project@yahoo.com

Јавна презентација Плана управљања заштитом животне средине
не одржаће се у просторијама у Новом Пазару (сала скупштин
општине; ул. Стевана Немање бр. 2, 36300 Нови Пазар) дана 24. 9
2015. године, са почетком у 12 часова.

За додатне информације обратити се на следећу адресу:
Floods Emergency Recovery Project (FERP)
Булевар уметности 2а
11000 Београд, Република Србија,
e-mail: fer.project@yahoo.com
тел.: 011/21-74-153

Slika 2: Oglašavanje javnih konsultacija u dnevnim novinama ("Politika", 10. septembar 2015)

Slika 3: Oglašavanje javnih konsultacija i javno objavljivanje DRUGE RADNE VERZIJE EMP dokumenta na web stranici Ministarstva (10. Septembar 2015. Do 24. Septembar 2015.)

Aneks 3

DOKAZ O REŠENIM IMOVINSKO PRAVNIM PITANJIMA

ANEKS 3: DOKAZ O REŠENIM IMOVINSKO PRAVNIM PITANJIMA

A) Izveštaj o eksproprijaciji i donetim rešenjima

Republika Srbija
GRAD NOVI PAZAR
Gradska uprava za izvorne i poverene poslove
lokalne samouprave
Odeljenja za imovinsko pravne poslove
Broj: Sl.
Dana: 28.08.2015.godine
NOVI PAZAR

**RADNA GRUPA ZA REALIZACIJU PROJEKTA ZAŠTITE NASELJA I
INDUSTRIJSKE ZONE U NOVOM PAZARU OD POPLAVA-REGULACIJA
REKE RAŠKE**
-Koordinatoru Radne grupe g. Muzaferu Dragolovčaninu

**PREDMET: Izveštaj o provedenom postupku eksproprijacije i
donesenim rešenjima**

Gradsko pravobranilaštvo Grada Novog Pazara je dana 12.06.2015.godine ovom Odeljenju podnelo 18 predloga za eksproprijaciju i prenos u javnu svojinu u korist Grada Novog Pazara radi realizacije Projekta hitnih radova za zaštitu naselja i industrijske zone u Novom Pazaru od poplava.

Ovim predlozima obuhvaćene su 24 parcele, od kojih su 23 u vlasništvu fizičkih lica, a na jednoj parceli je pravo korišćenja imao „Polet“ D.O.O. Novi Pazar.

Ovo Odeljenje je provelo postupak eksproprijacije, saslušalo vlasnike, odnosno korisnika navedenih parcela i donelo 18 rešenja, od čega 17 rešenja o eksproprijaciji i 1 rešenje o prenošenju prava korišćenja sa „Poleta“ D.O.O. Novi Pazar na Grad Novi Pazar.

Donošenjem ovih rešenja postupak eksproprijacije, pokrenut predlogom Gradskog pravobranioca je u celosti završen.

U prilogu Vam dostavljamo fotokopije donesenih rešenja.

NAČELNICA,
Hasiba Murić, dipl. pravnica

B) Privremeno zauzimanje zemljišta – Saglasnost privatnog vlasnika

**REPUBLIKA SRBIJA
GRAD NOVI PAZAR
GRADSKO PRAVOBRANILAŠTVO
BR. R. 62/14
DATUM: 26.08.2015.GODINE
NOVI PAZAR**

**ZAPISNIK
O SASLUŠANJU STRANKE**

Sastavljen dana 27.08.2015.godine u Gradskom pravobranilaštvu Novog Pazara u postupku realizacije Projekta Zaštita naselja i industrijske zone u Novom Pazaru od poplava-regulacija reke Raške od ušća reke Banjske do mosta Careva Čuprija“ - deonica 1.

Na usmeni poziv pristupio je Lađar Adis iz Novog Pazara, čiji je identitet utvrđen na osnovu lične karte br.004166230 izdate od strane PU Novi Pazar, pa pošto bi upoznat da je Grad Novi Pazar zaključio Sporazum o zajedničkom izvršenju hitnih radova za zaštitu naselja i industrijske zone u Novom Pazaru br.82-3/15 zaključenog dana 20.05.2015.godine sa JVP“Srbijavode“, kojim je predviđeno da je Grad u obavezi da obezbedi lokaciju za smeštaj mehanizacije i za odlaganje nekvalitetnog materijala i nekvalitetne drvene mase, daje sledeću

SAGLASNOST

Saglasan sam da Grad Novi Pazar, JVP“Srbijavode“ i izabrani izvođač radova mogu privremeno koristiti bez naknade moje kat.parcele br.389/4, 391/3, 392/2, 393, 394, 395, 396 i 397 KO Požežina, za smeštaj mehanizacije i odlaganje materijala u skladu sa Sporazum o zajedničkom izvršenju hitnih radova za zaštitu naselja i industrijske zone u Novom Pazaru br.82-3/15 od 20.05.2015.godine zaključenog između Grada Novog Pazara i JVP“Srbijavode“, do završetka svih radova.

Napominjem da na navedenim kat.parcelama posedujem parking prostor sa sa fizičkim obezbeđenjem i video nadzorom, koji takođe dajem na korišćenje bez naknade, s tim što trazim da se materijal raspoređuje ravnomerno na svim parcelama i da se grederom i valjkom izravna teren.

**Stranka
Lađar Adis**

Lađar Adis

**Zamenik gradskog pravobranioca
Sabina Totić**

Sabina Totić